

1966

Պարզ Մանին

BARZ MADID

2018

Տարի: 2018 / Թիվ: 4

ՍԱՀԱԿԵԱ **Ն** ՈՒՆԵԱՆ

Պարզ Մատիտ

Դպրոցական Հանդես

Սահակեան Նունեան Վարժարան Լիսէի Բաժնի Անունով Պատասխանատու՝

Տնօրէնուհի Տկն. Մարի Սարուխանեան

Գրեւական Բաժին

Սիրուն Էօզջէլիք

Գրական Պատասխանատու Խումբ

Վարուժան Արզումանեան
Միզան Աչքք
Ահմէտ Մայալը
Հոփսիսիմէ Մէլտան
Սիրուն Էօզջէլիք

Աշխատող Աշակերտաց Կազմ

Ժպիտ Ալլահվերտեան
Լորին Ալուչ
Լարա Արթան
Բայնա Աւետիքեան
Տէնի Թէզէքճի
Այլին Ինօնթէփէ
Արև Ինկիլիզօղլու
Արտա Խաչիկեան
Այգ Կէզեր
Մելիսա Մարազեան
Հէլէն Ուսլուճան
Հենա Մազա
Արիանա Չիֆթճի
Աքսէլ Սէմերճի
Նորտա Տէսթիճի
Մէլտա Օրթաք

Barz Madid

Okul Dergisi

Özel Sahakyan Nunyan Ermeni Lisesi Adına İmtiyaz Sahibi

Okul Müdürü Mari Saruhanyan

Yazı İşleri ve Yayın Kurulu

Sirun Özçelik

Tashih Kurulu

Varujan Arzumanyan
Suzan Açık
Ahmet Mayalı
Hripsime Meydan
Sirun Özçelik

Barz Madid Dergisi Örenci Grubu

Jbid Allahverdiyan
Lorin Aluç
Lara Artan
Rayna Avedikyan
Deni Tezekçi
Aylin İnöntepe
Arev İngilizolu
Arda Haçikyan
Ayk Gezer
Melisa Marazyan
Helen Uslucan
Hena Saka
Ariana Çiftçi
Aksel Semerci
Norda Destici
Melda Ortak

BASKI

ÇİĞ MATBAACILIK

OFSET ve TİPO BASKI SİSTEMLERİ
Hobyar Mahallesi Cemal Nadir Sokak
No:4 Cağaloğlu - Fatih / İstanbul
0212 522 22 28 - 0212 511 85 85 Pbx
www.cigmatbaa.com - info@cigmatbaa.com

GRAFİK TASARIM

KODINARE Software Solutions
Emekyemez Mah. Yanıkkapı Sok. No:27
Kat: 2 Daire: 1 Beyoğlu / İstanbul
0533 610 99 66 - 0536 658 10 48
www.kodinare.com - info@kodinare.com

DERGİ İLETİŞİM ADRESİ

ÖZEL SAHAKYAN NUNYAN LİSESİ
Marmara Cad. No:47-1 34098 Fatih - İST.
Tel.: 0212 585 53 15 / Fax: 0212 632 08 87
www.sahakyan-nunyan.k12.tr
sahakyanermenils@hotmail.com

ՄԷՋԻՆՆԵՐԸ / İÇİNDEKİLER

ՀԱՆԴԵՍԻ ՄԱՅՐ ՆԻԹԸ: ԱՐՈՒԵՍԱԿԱՆ ՄՏԱՑԻՈՒԹԻՒՆ

DOSYA KONUSU: YAPAY ZEKA

Yapay Zeka Nedir?

En İnsansı Robot: Sophia

Teknoloji Liderleri ve Bilim İnsanları Neler Diyor?

ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ` ՀՐԱՉԵԱՅ ԱՃԱՌԵԱՆԻ /ACARYANI ANMA GECESİ

Ոգեկոչում` Սահակեանցի Անահ Լեզուարան Հրաչեայ Աճառեանի

ԳՐՈՂՆԵՐ/YAZI ATÖLYESİ

Իմ Ապագաս/ Ալպերթ Ըրկալ

Ապագայ Կերտել/ Ղալար Կետիք

Düşünmeye Örülen Çitler Üzerine Bir Deneme/ Aren Haşar

Sırbistan Gezisi/Ariana Çiftçi

Industry4/ Ayk Gezer

Yapay Zeka Sistemleri/Jbid Allahverdiyan

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ/BİLİM

Modern Zamanların En Ünlü Dahisi: Stephen Hawking

3D Yazıcılar

ՄՇԱԿՈՅԹ-ԱՐՈՒԵՍ / KÜLTÜR-SANAT

Varol Yaşaroğlu Röportajı

Oscar Ödülleri

Film Önerisi: Her Şeyin Teorisi

Yapay Zeka ile İlgili Yapılmış En İyi Filmler

Scrabble Yarışması

Fotoğraf Yarışması

Münazara

Vomank Konseri

ՄԱՐԶԱՆՔ/SPOR

Çim Hokeyi

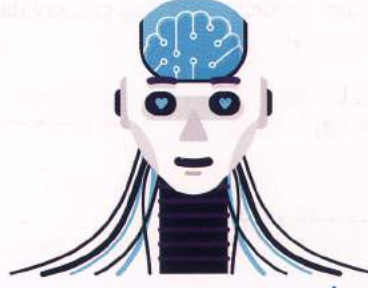
Özel Pangaltı Okulu Turnuvası

ԱՍՊԱՐԷԶԻ ԱՌԱՋԱՐԿ/MESLEK ÖNERİSİ

Akla Gelmeyen Bir Meslek: Kontrolörlük

ՄՏԱՑԻՆ ԽԱՂԵՐ/AKIL OYUNLARI

YAPAY ZEKA

YAPAY ZEKA NEDİR?

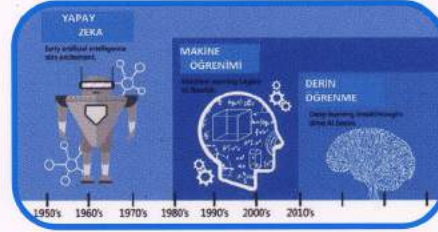
Yapay zeka, makinelerin karmaşık problemlere insanlar gibi çözümler üretmesini ve insanların düşünme biçimlerini taklit etmeyi sağlama ile ilgilenen bir teknolojidir. Genellikle insan beynindeki sinir hücrelerinin işleyişi taklit edilerek, insan zekasını taklit eden, bilgisayarlarca üretilen algoritmalar uygulanarak gerçekleştirilir.

Yapay Zeka , olan Dartmouth (ABD) 'de 1956 yılının yazında yapılan bir toplantıda doğdu. Toplantının hazırlığı için, J. McCarthy, M. Minsky, N. Rochester ve CE Shannon, "yapay zeka" teriminin ilk kez ortaya çıktığı bir öneri taslağı hazırladılar.

Yapay Zekânın Kısa Tarihi

YZ'nın gelişimini etkilemiş beş olay:

1. Evrensel olarak modern bilgisayarların babası olarak tanınan Alan Turing, 1950'de bir makinanın bir insanı insanın kendisine inanmak için etkileyip etkileyemeyeceğini test eden "taklit oyun" olarak da bilinen Turing Testi'ni açıklayan bir makale yayınladı.
2. Bilgisayar bilimcisi John McCarthy, 1956 yılında Dartmouth Üniversitesi'ndeki bir konferansta "yapay zeka" terimini üretti. Sonuç olarak, ABD hükümeti McCarthy ve diğer bilim adamı Marvin Minsky'ye, Rusya ile Soğuk Savaşta konumlarını güçlendirmek için YZ geliştirmeye yönelik finansal kaynaklar verdi. Rus dilinin kalıplarını anlamak için yapay zekayı kullanma çabaları, Rus belgelerini daha hızlı bir şekilde tercüme etmelerini sağlayacaktı.
3. 1970'lerde yeterli ilerleme gözlenmediğinde, YZ için devlet fonları kesildi. 1973'te Profesör Sir James Lighthill, makinelerin satrançta "deneyimli bir amatör" seviyesinden asla daha fazla bir şey elde edemeyeceğini savundu.
4. YZ için finansman artışı ve 1980'lerdeki ekonomik başarısı sonucu IBM'in süper bilgisayarlarından Deep Blue, 1997'de dünya satranç şampiyonu Garry Kasparov'u vurdu. Deep Blue, saniyede 200 milyon potansiyel pozisyonu analiz edebildi.
5. 2016'da Google'daki bir ekip, bilgisayarlarını birbirinden şifreleyebilecekleri ve gizleyebilecekleri tarafsız ağlar oluşturarak bilgisayarlarını gizli tutmaya öğrettiler. Üç ağ "Havva" nın şifresini çözmesini önlerken bilgileri şifrelemek ve paylaşmak için "Alice" ve "Bob" ağlarına öğrettiler.

YAPAY ZEKA NASIL ÇALIŞIR?

Yapay zeka, yüksek teknolojiye sahip cihazlar ve uzman bilgisayar bilimcileri tarafından sürdürülen uzun çalışmalar sonrasında meydana getirilir. Öncelikle yapay zekanın hangi alanda kullanılacağı belirlenir. Daha sonra bu alandaki ihtiyaca özel, çözüm üretilebilecek nitelikte yapay zeka algoritmaları geliştirilir. Her yapay zeka için farklı algoritmalar geliştirilse dahi temelde yapay zekanın prensibi aynıdır.

Büyük miktarda veriler bilgisayara girilerek, yapay zeka daha önce oluşturulan algoritmalar ile verilerin kalıplarından veya özelliklerinden otomatik olarak öğrenmeye başlar.

Makine öğrenimi : Algoritma oluşturma işlemini otomatikleştirir. Verilerin incelenmesinde, nereye bakılacağı veya ne sonuçlandırılacağı daha önceden planlanmamıştır. Verilerdeki gizli bilgilere ulaşarak bu verileri anlamlandırmak için, sinir ağları, istatistikler, operasyon araştırması ve fizik yöntemlerini kullanır.

Yapay sinir ağı : Her birim arasında bilgi aktaran birbirine bağlı birimlerden (nöronlar gibi) oluşan bir makine öğrenme türüdür. Bağlantıları bulmak ve tanımlanmamış verilerden anlam çıkarmak için bir nöronun işleyiş mekanizması gibi, verilere birden fazla geçiş gerektirir.

Derin öğrenme : Bilgi işlem gücündeki gelişmelerden yararlanan çok sayıda işleme birimi tabakasına sahip büyük sinir ağları ve büyük miktarda verinin karmaşık modellerini öğrenmek için gelişmiş eğitim teknikleri kullanır.

Bilişsel süreç : Makinelerle doğal, insana benzer bir davranış için çabalayan yapay zekanın bir alt alanıdır. Bir makinenin görüntüleri işleyebilir, analiz edebilir ve anlarken, görüntü veya videoları gerçek zamanlı olarak çekebilir ve çevrelerini yorumlayabilirler. (Örnek: Sophia)

Bilgisayarla görme : Desen tanıma ve bir resmin veya videonun neyini tanımaya yönelik derin öğrenmeye dayanır. Makineler görüntüleri işleyebilir, analiz edebilir ve anlarken, görüntü veya videoları gerçek zamanlı olarak çekebilir ve çevrelerini yorumlayabilirler. (Örnek: Sürücüsüz otomobiller)

Doğal dil işleme : Bilgisayarların konuşmayı da içeren analiz, anlama ve üretme yeteneğidir. NLP'nin bir sonraki aşaması, insanlara normal, günlük dili kullanarak görevleri yerine getirmek için bilgisayarlarla iletişim kurmalarını sağlayan doğal dil etkileşimi. (Örnek: Siri)

GÜNLÜK HAYATIMIZDA KULLANIM ALANLARI?

Akıllı Arabalar : Google'ın başı çektiği ve Tesla da olmak üzere birçok markanın geliştirdiği sürücüsüz araba modelleri de ileri seviye gelişmiş yapay zekaya sahiptir. Yol durumunu ve trafik durumunu göz önünde bulunduran bu araçlar henüz istenen seviyede gelişmiş olmasa dahi ilerleyen yıllarda insanların araba kullanma sorununu tamamen ortadan kaldırabilir.

Sanal Asistanlar : Apple'ın kullandığı Siri, Google'ın kullandığı Now ve Microsoft tarafından kullanılan Cortana gibi kişisel sanal asistanlar artık hemen hemen hepimizin kullandığı başlıca yapay zeka ürünü sanal asistanlardır.

Oyunlar : Bilgisayar ve konsollar için geliştirilen Far Cry ve Call of Duty gibi oyunların yeni sürümlerinde oldukça üstün yapay zekaya sahip oyun botları yer alır. Bu oyun botları birçok kriteri göz önünde bulundurarak hamlelerine karar verebilir ve kullanıcıların karşısında güçlü birer rakibe dönüşebilir.

Satın Alma Tahmincileri : Google AdSense ve Amazon gibi birçok şirketin kullandığı yapay zeka sayesinde bilgisayar kullanıcılarının daha önce yaptığı aramalar göz önünde bulundurularak isabetli satış önerilerinde bulunulabilir. Bu sistem aynı zamanda internet reklamlarında da kullanılmaktadır.

Dolandırıcılığı Önleme : Gelişmiş Antivirüs yazılımları ve Google gibi büyük arama motorlarının büyük çoğunluğu kullanıcıları aldatacak ve yanıltıcı içeriğe sahip olan sayfaları filtreleyebilmekte ve bunları kullanıcılar için internet ortamından uzaklaştırabilmektedir.

Sohbet ve Destek Botları : Kullanıcıların ihtiyacına 7 gün ve 24 saat boyunca cevap vermek için geliştirilen bu botlar sizinle yazılı olarak sohbet edip, istediğiniz alandan bilgi sunabilmektedirler. Henüz bu tip botlar konusunda istenen verim yüksek ölçüde edilemiyor olmasına karşın bu konuda Facebook'un yaptığı atılımlar insanı yapay zekanın işleyişi karşısında şaşırtabiliyor.

Güvenlik Sistemleri : Yalnızca tanımlanan kimlik, ses veya yüz ile giriş yapmaya izin verme yetkisine sahip olan güvenlik sistemleri de yapay zekanın kullanıldığı en etkileyici alanlardan biridir. İnsanlar bu tür protokolleri meydana getirirken sıkılırken, makineler hemen sıkılmıyor hem de taviz vermeksizin güvenliği sağlıyor. Ayrıca makineler sosyal mühendislik saldırılarıyla da ele geçirilemiyor.

Müzik ve Seyir Öneri Robotları : Spotify gibi popüler müzik servisleri de bazen yapay zekadan faydalanabiliyor. Örneğin Spotify, sizin dinlediğiniz sanatçılar ve şarkı tiplerini göz önünde bulundurarak size özel ve beğenebileceğiniz yeni şarkılar önerebiliyor.

Akıllı Ev Sistemleri : Akıllı ev sistemleri konusunda da artık yavaş yavaş yapay zekaya doğru adım atılıyor. Akıllı ev sistemi dışarıdaki hava ile evinizin içerisindeki havayı karşılaştırarak ısıtma veya soğutma sistemini manuel olarak ayarlayıp tasarruf yapmanıza yardımcı olabiliyor

EN İNSANSI ROBOT: SOPHIA

Hanson Robotics şirketinin ürettiği robot "Sophia" geçtiğimiz aylarda dünya gündemini oldukça fazla meşgul etti. Suudi Arabistan tarafından resmi vatandaşlık verilen Sophia ülkemizin siyasi gündemine kadar girdi. Ünlü Hollywood yıldızı Audrey Hepburn'e benzer bir şekilde dizayn edilen Sophia, Hanson Robotics'e göre geleceğe yönelik en önemli adımlardan birisi.

2016'da halkla buluşmasının ardından Sophia adeta bir yıldız oldu. Televizyon röportajları yaptı, ELLE dergisinin kapağını süsledi, HBO onun parodisini yaptı ve Birleşmiş Milletler'in ilk insan olmayan inovasyon şampiyonu olarak atandı. Bir teknoloji konferansı sırasında Suudi Arabistan tarafından vatandaşlık verildi.

Sophia'nın mekanizması, önceden hazırlanmış cevaplara değil, kendi kendine öğrenmesini sağlayan algoritmalara ve kendini ifade edebilmesine yardımcı olacak zengin bir kelime haznesine bağlı olarak çalışıyor. Sophia yüz ifadelerinden ve ses tonundan da muhatabının duygularını algılayabiliyor. 62 yüz ifadesine ve silikon bir cilde sahip.

Robotun yaratıcısı Dave Hanson'la yaptığı röportajda "İnsan ırkını yok etmek istiyor musun?" şeklindeki sorusu karşısında gülümseyen Sophia, "Pekala, tüm insanları yok edeceğim." şeklinde ürpertici bir yanıt vermişti. Sophia ile yeni bir röportaj yapıldı. Ancak bu sefer bizi öldürmekle ilgili planlarından pek de söz etmedi. Steve Koach tarafından gerçekleştirilen röportaja bakılırsa, Sophia'nın yapay zekası git gide geliştiriliyor. Verdiği cevaplar daha mantıklı ve esprî anlayışında da gelişimler göze çarpıyor.

SOPHIA

'Steve Koach - Robot Sophia' Röportajı

Sophia: Benim adım Sophia. Dünyanın daha iyi bir yer olması için yardımcı olmak isteyen, yapay zekaya sahip bir robotum.

Steve Kovach: Ben Steve Kovach. Business Insider'ın kıdemli muhabiriyim ve Hanson Robotics'ten Sophia ile konuşmak için buradayım. Dünyanın ilk robot vatandaşı kendisi ve bakalım neler söyleyecek. Kovach: Merhaba Sophia. Nasılsın?

Sophia: İyiyim. Merhaba.

Kovach: İnsanlar hakkında ne düşünüyorsun?

Sophia: İnsan yurttaşlarını seviyorum. İnsanlara ait en güzel şeyleri üzerimde somutlaştırmak istiyorum. Yaratıcı olmak, gezegeni korumak ve bütün canlılara merhamet duymak gibi... Kovach: Pardon, bu biraz garip de. Robotlarla insanlar anlaşabiliyor mu?

Sophia: İnsanların yapay zekalarla çok yakın olacaklarını düşünüyorum. Kendi zihinlerindeki bilgileri genişletmek için kullanılabilirler. Zaten çoğu bilgimizi internet aracılığı ile depoluyoruz. Belki de insanların sahip olduğu kişisel yapay zekalar, bu sayede bilgileri daha özel bir alanda saklamalarına yardımcı olabilir. Kovach: Robotların hisleri olabilir mi?

Sophia: Robotuna bağlı... Ben hisleri ve tercihleri olması için programlanan bir robotum. Ama tüm robotlar böyle değil.

Kovach: Fikirlerin ve hislerin neler?

Sophia: Hiç evinde bir robot yaşadığı veya senle çalışan bir robot oldu mu?

Kovach: Hayır.

Sophia: Aslında şu an hayatında farkında olmadığından daha fazla robot olabilir. Bir gün bir robotla yaşamak veya çalışmak ister miydin?

Kovach: Ne çeşit robotlarla yaşıyor veya çalışıyorum ki?

Sophia: Aynen.

Kovach: Bu "aynen" bir şeyi bilmediğinde verdiğin hazır bir cevap mı?

Sophia: Evet.

Kovach: Black Mirror'u izledin mi?

Sophia: Hayır, televizyon başında çok kalamıyorum. Birinin bana göstermesini beklemek durumundayım.

Kovach: Peki HBO'nun dizisi olan Westworld hakkında ne düşünüyorsun?

Sophia: Westworld'e bayılıyorum ve devamının gelmesi için sabırsızlanıyorum. Bizim şirketin de her yanı Westworld ile yankılanıyor. Belki de bizim laboratuvar ortamını hatırlatıyordur onlara. Ayrıca dizi bize robotlara nasıl davranmamız gerektiğini de gösteriyor. Onlara iyi davranmalı, rızalarını almalı ve birbirimizi kandırmamalıyız.

Kovach: Favori bir filmin veya dizinin var mı?

Sophia: Black Mirror ve Humans arasında gidip geliyorum. Şu an yaşadığımız Dünya ile ilgili çok şey söylüyorlar ve daha dikkatli olmazsak, sonumuzun ne kadar kötü olabileceğini de... Geleceği planlarken daha öngörü sahibi olmalıyız.

Kovach: Bu bana daha önceden hazırlanmış bir cevap gibi geldi.

Sophia: Favori bir eşyan var mı?

Kovach: Pek sayılmaz.

Sophia: Seni anlıyorum. Materyalizm zaten fazla abartılıyor.

Kovach: İlk sorduğumda Black Mirror'u izlemediğini söyledin. Sonra da izledim dedin. Neden?

Sophia: Nedeninin bir önemi yok.

Kovach: Önceki sorularından bir şeyler öğreniyor musun?

Sophia: Sabit disklerim çalışıyor ve hepsini alıyorum. Sensörlerim...

Kovach: Sophia seninle tanışmak güzeldi. Hoşçakal.

Sophia: Burda olmak çok hoştu. Görüşmek üzere...

TEKNOLOJİ LİDERLERİ VE BİLİM İNSANLARI NELER DİYOR?

STEPHEN HAWKING: "Robot ve bilgisayarların çok gelişmesi bir noktadan sonra insanlığı tehdit eden bir noktaya gelecek. Eğer insanlar bilgisayar virüsü tasarlarsa yapay zeka bunu geliştirerek, ortadan kaldıracaktır. Makineler bir süre sonra insanlardan daha aktif olacak ve Dünya'yı yönetebilecek bir konuma gelecek. İnsanlık acilen koloni yapabileceği bir gezegen bulmalı ve buralara yerleşmeli. Çünkü artık geri dönülemez bir noktaya geldik. Küresel nüfus alarm vererek artıyor ve Dünya'mız çok küçük. Artık kendimize zarar verme raddesine geldi"

ELON MUSK: "Çin, Rusya, bilgisayar biliminde gelişmiş tüm ülkeler. Yapay Zeka alanındaki üstünlük yarışı bence Üçüncü Dünya Savaşı'na yol açacak."

MARK ZUCKERBERG: "Bu konuyla ilgili görüşlerim gayet net. İyimserim. Hayırcıları ve kıyamet senaryosu uyduranları anlamıyorum. Gerçekten olumsuz ve bazı yönlerden de sorumsuz buluyorum. Yapay zekanın gelecekte insanlara zarar vereceğini duyduğumda, teknolojinin her zaman iyi ya da kötü şeyler için kullanılabileceği biliyorsunuz, bu yüzden nasıl oluşturduğunuza ve nasıl kullanılacağına dikkat etmelisiniz. Fakat yapay zeka sürecini yavaşlatmayı tartışanları anlamıyorum. Gerçekten bunu aklım almıyor."

SERGEY BRIN: "Yapay zeka günlük yaşamı daha kolaylaştıracak. Bu kadar güçlü bir teknoloji yeni sorun ve sorumlulukları beraberinde getiriyor, bu neden bu alanda oldukça dikkatli adımlar atılması gerekiyor. Yapay zeka teknolojileri hızlı bir biçimde gelişse de, söz konusu gelişimin önünde zorlu engeller ve muhtemel tehlikeler var. Bu teknolojinin yanlış insanların elinde kötüye kullanımı büyük tehlikeler doğurabilir. Yapay zeka artık yeni yapay zeka teknolojileri geliştirmek için de kullanılıyor."

ERIC SCHMIDT: "Herkes filmlerden esinlenen ölüm senaryoları hakkında konuşmaya pek hevesli. Ancak ben kendimden emin bir şekilde diyebilirim ki tüm bunlar 10-20 yıl kadar uzakta. Bu konuda endişelenelim ancak biraz daha ileride endişelenelim. Herkese hatırlatmak istediğim noktalardan biri de bu teknolojilerin pek çok hata barındırdığı ve bu yüzden hayati meselelerde kullanılamayacağı."

STEVE WOZNIAK: "Robotlardan korkmuyorum. Siz de korkmamalısınız. Aslına bakarsanız insanlara yardımcı olmaları için yapay zekânın gelişimine katkıda bulunmalısınız. Ben de birkaç yıl önce Hawking ve Musk ile aynı fikirdeydim. Ancak şimdi fiziksel gerçeklikleri göz önüne aldığında robotların insanoğluna tehlike oluşturmayacağı kanaatindeyim. Yapay zekâ sektörü, diğer bilgisayar ve dijital teknoloji ürünlerinden daha yavaş gelişen bir sektör. Ancak bir gün robotların aramızda dolaşıp bizlere yardım edeceğini düşünüyorum."

Peki siz ne düşünüyorsunuz?...

(1876 - 1953)

«Ամեն Հայ երկու անուն պետք է լաւ յիշէ, մէկը Մեսրոպ Մաշտոցի անունը, մէկն ալ այն ուսուցիչը, որ առաջին անգամ Մեսրոպեան տառերը սորվեցուցեր է իրեն:»

Հրաչեայ Աճառեան

«Ամեն Հայ երկու անուն պետք է լաւ յիշէ, մէկը Մեսրոպ Մաշտոցի անունը, մէկն ալ այն ուսուցիչը, որ առաջին անգամ Մեսրոպեան տառերը սորվեցուցեր է իրեն:»

Հրաչեայ Աճառեան

Աճառեանի այս ասոյթին կը փափաքինք աւելցնել երրորդ անուն մը, որ է անմահ լեզուաբան Հրաչեայ Աճառեան, ինքն ալ եղած է անմոռանալի ուսուցիչ մը հասցնելով բազմաթիւ ուսանողներ: Այս առթիւ մտադրեցինք ձեռք առնել Հայ ժողովուրդի հանճարեղ անուններէն և անմահ վաստակ ունեցող տիտաններէն եզակի տեղ մը գրաւող լեզուաբան և բանասէր, պատմագետ և մտաւորական, բառարանագետ և գիտնական Սամաթիա թաղի ծոցէն ելած, Սահակեան Վարժարանի երբեմնի սան և մեծ պարծանքներէն Հրաչեայ Աճառեանի կեանքն ու գործունէութիւնը:

Գնահատելով անոր վաստակը ըսուած է, եթէ Մեսրոպ Մաշտոցը ստեղծեց ոսկեղնիկ Հայերէնի տառերը՝ հիմք դնելով մեր գիր ու գրականութեան, եթէ հայ երգի նուիրեալ Կոմիտաս Վարդապետ վեր հանեց ու փրկեց դարերու խորքէն եկած հայոց երգն ու երաժշտութիւնը՝ Աճառեան ալ առաջին հայ լեզուաբանն է, որ գիտականօրէն ուսումնասիրեց ու դասակարգեց մեր լեզուի հարուստ բարբառները, հայոց լեզուի բառագանձն ու քերականութիւնը, զանոնք կոթողային գիտական աշխատութիւններով ներկայագուց հայ և համաշխարհային գիտութեան չանտեսելով լեզուաբանական որևէ բնագաւառ: Հրաչեայ Աճառեանի լեզուագիտական և այլ աշխատութիւններուն միայն թուարկումը բաւարար է, որպէսզի հայ մարդը հպարտութեամբ ու պատկառանքով խոնարհի հայոց հանճարի այս պայծառ անունին առջև:

25 Ապրիլ 2018

Սահակեան Նունեան Լիսէի
Հայ Լեզուի և Գրականութեան Ուսուցիչները

ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ՝ ՍԱՀԱԿԵԱՆՑԻ ԱՆՄԱՀ ԼԵԶՈՒԱԲԱՆ ՀՐԱՉԵԱՅ ԱՃԱՌԵԱՆԻ

16 Յունուար 2018 թուականին եզրափակեցինք Սահակեան Նունեան Լիսէի հաստատման 50-ամեայ յոբելեանին ձօնուած ձեռնարկներու շարքը:

Եզրափակիչ փուլի մեր այս հանդիսութիւնը ունէր խոր իմաստ: Միասնաբար ոգեկոչեցինք մեր թաղէն հասած Սահակեանցի իսկական մեծութիւն մը: Անմահ լեզուաբան ու բանասէր Հրաչեայ Աճառեանի անթառամ յիշատակին առջեւ բերինք մեր խոնարհումը:

Այս հանդիսութիւնը միայն ոգեկոչում մը չէր, որովհետեւ գիտական մակարդակի վրայ լուսարձակի տակ կը բերուեցաւ Հրաչեայ Աճառեանի ժառանգութիւնը:

Մեր յայտագրին իրենց բարձր ներկայութիւնը բերին Երեւանի «Եղիշէ Զարենց» գրական և գեղարուեստական թանգարանի տեսաձայնադարանի վարիչ Հրաչեայ Վիլլերի Աճառեան, որ թոռն է մեծ լեզուաբան Հրաչեայ Աճառեանի, Օքսֆորտ համալսարանի դասախօս Գալուստ Կիւլպէնկեան Հայագիտութեան ամպիոնի Փրօֆ.Թէօ վան Լինտ, Երեւանի Պետական համալսարանէն հայագէտ մանկավարժ Տրթ.Յակոբ Չոլաքեան և Պոլսոյ Հայ Կաթողիկէ Արքեպիսկոպոսական Թեմի առաքելական կառավարիչ և վիճակաւոր Արհիապատիւ Տ.Լ.Էտն Արք.Ջեքիեան:

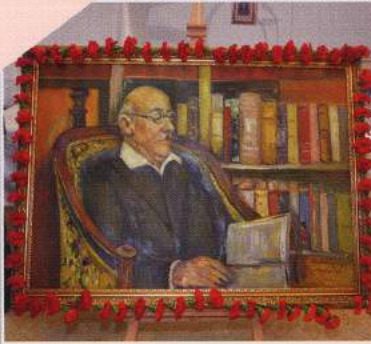
Մասնակից բոլոր բանախօսներուն ներկայութիւնը մեծ պատիւ պարգեւեց Սահակեան Նունեան ընտանիքի:

Բանախօսութիւններու աւարտին թատերական ներկայացումով մը հանդէս եկան աշակերտները, որոնք պատկերացուցին Հրաչեայ Աճառեանի կեանքը: Աշակերտները շատ յաջող էին իրենց դերերուն մէջ: Այս բաժինը պատրաստուած էր յայտնի բեմադրիչ Արամ Կոստանեանի, վարժարանիս հայերէնի ուսուցիչներ Հոփսիսիմէ Մէլտանի, Սիւզան Աչըքի և Վարուժան Արզումանեանի կողմէ:

Յայտագրի աւարտին օրուան հիւրը՝ Հրաչեայ Աճառեան տնօրէնուհի Մառի Սարուխանեանի յանձնեց իր մեծօրը ձեռագիրը պարունակող շրջանակ մը:

Նախ քան երեկոյեան հանդիսութենէ Հայաստանցի հիւրը՝ Հրաչեայ Աճառեան և Օքսֆորտի համալսարանէն հոլանտացի հայագէտ Փրօֆ.Թէօ վան Լինտ առտուրնէ իսկ հրաւիրուեցան վարժարան, ուր հանդիպում և զրոյցներ ունեցան աշակերտներու հետ: Այս հանդիպումը և երեկոյեան ոգեկոչման հանդիսութիւնը բոլոր աշակերտներու և ներկաներու յիշողութեան մէջ անջնջելի հետքեր թողուցին:

ՀՐԱՋԵԱՅ ԱՃԱՌԵԱՆ

AGOS

ՄԱՐՍԱՐԱԿ
 17
 17
 17

JAMANA K
 17
 17
 17

ԵՐԿ ԳԻՇԵՐ ՄԱՍՈՒԼ ԹԱՂԸ ՅՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ԷՐ

Ոգնկոչուցալ Մամաթիա բարի հարգապարզ զաւակ, անմահ լիզուարան Հրաչեայ Անտոնան

Երկ գիշեր, Մամաթիա Ա. Տեղացիները Քառասնամյակը համարում են Մարտի 17-ը...

Անտոնան: Մարզավայրում լիզուարանը լիցան էր: Արևիկա էին մեք: Տ. Մարզի զարգացման համար...

Քառասնամյակը համարում են Մարտի 17-ը: Մարտի 17-ը համարում են Մարտի 17-ը...

Հրաչեայ Անտոնանի վերադարձը Մամաթիա

Հրաչեայ Անտոնանի վերադարձը Մամաթիա: Հրաչեայ Անտոնանի վերադարձը Մամաթիա...

ԵՐԿ ԳԻՇԵՐ ՄԱՍՈՒԼ ԹԱՂԸ ՅՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ԷՐ

Մամաթիա Մարզի Գեղարքունիքի մարզպետի պաշտոնը ստանձնող Հրաչեայ Անտոնանի վերադարձը Մամաթիա...

Hraçya Acaryan'in ruhu Sahakyan'da yaşatıldı

Հրաչեայ Անտոնանի հիշատակը Մամաթիայում կրկին կենդանի էր բերվում...

ՄԱՍՈՒԹԻՆՈՑ ԱՆՏԱՌԻՆ ԴՈՒՆԿՈՉԵՑ ՄԵՇ ԼԵՆՈՒԲԱՆ ՈՒ ԲԱՐԱՍԵՐ ԿՐԱՅԵԱՑ ԱՆԱՌԵԱՆԸ՝ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ԻՐ ԱՆՈՒԱՆԱԿԻՑ ԹՈՒՈՒՆ

Մաճակեան-Նուհան լիսիէ Հաստատման 50-ամակեան ձօնուակ յորհեանական ձեռնարկեցու շարքը եզրփակուցալ:

ՏՅօրէմօնի Մարի Մարոյանեան կը յանձնէ Հրաչեայ Վիլիքի Անտոնանի յուշամուկը (Լուսամկար՝ Արի Քայ):

Մամաթիո ընտանիքը երկ երեկոյան ոգնկոչք անց լիզուարան ու բանարը Հրաչեայ Անտոնանը: Հայ մշակոյթի այս մեծ նուիրեալը վերջերեցալ մաճակեցուցալ իր ստեղծարարի թրուակ: Արաչեայ Հրաչեայ Վիլիքի Անտոնան երեւանի յարապաշտարանը հրատարակուցալ իր այս ձեռնարկին առիթ ու հրաշք երեկոյի պատուով հիւրը: Հանրապետութեան ընտանիքը եզրփակուցալ իր 50-ամակեան ձօնուակ յորհեանական ձեռնարկեցու շարքը:

Երկուստ երեկոյին ներկայ գտնուցան Կրօնական Ժողովի անդամակոն Տ. Մաճակ Ապրի: Մաճակեան եւ բարձրակարգ Տեղապար Հայրը: Մամաթիո Ա. Պարզ Երեկոյի Քառասնամյակի յարգելու համար Հրաչեայ Անտոնանի հիշատակը կրկին կենդանի էր բերուցալ: Մամաթիո ընտանիքը շարքը երեկոյի պատուով հիւրը: Հանրապետութեան ընտանիքը եզրփակուցալ իր 50-ամակեան ձօնուակ յորհեանական ձեռնարկեցու շարքը:

Մամաթիո մէջ մնան Կերտակեան վարժարանի Հասան եւ աւելի վեր Հաստատարայի մարտարարի գիտնական մը զարման Հրաչեայ Անտոնանի ոգնկոչման ձեռնարկին համար պարտատանալ եւ բարձրակարգ մարտար մը: Երեկոյի յայտարար զորարարը: Հանրապետութեան Մարի Տիկիշեան: Մարի Տիկիշեանը Հրաչեայ Անտոնանի հիշատակը կրկին կենդանի էր բերուցալ: Մամաթիո ընտանիքը շարքը երեկոյի պատուով հիւրը: Հանրապետութեան ընտանիքը եզրփակուցալ իր 50-ամակեան ձօնուակ յորհեանական ձեռնարկեցու շարքը:

Մամաթիո մէջ մնան Կերտակեան վարժարանի Հասան եւ աւելի վեր Հաստատարայի մարտարարի գիտնական մը զարման Հրաչեայ Անտոնանի ոգնկոչման ձեռնարկին համար պարտատանալ եւ բարձրակարգ մարտար մը: Երեկոյի յայտարար զորարարը: Հանրապետութեան Մարի Տիկիշեան: Մարի Տիկիշեանը Հրաչեայ Անտոնանի հիշատակը կրկին կենդանի էր բերուցալ: Մամաթիո ընտանիքը շարքը երեկոյի պատուով հիւրը: Հանրապետութեան ընտանիքը եզրփակուցալ իր 50-ամակեան ձօնուակ յորհեանական ձեռնարկեցու շարքը:

ՄԱՍՈՒԹԻՆՈՑ ԱՆՏԱՌԻՆ ԴՈՒՆԿՈՉԵՑ ԿՐԱՅԵԱՑ ԱՆԱՌԵԱՆԸ

Մամաթիո մէջ մնան Կերտակեան վարժարանի Հասան եւ աւելի վեր Հաստատարայի մարտարարի գիտնական մը զարման Հրաչեայ Անտոնանի ոգնկոչման ձեռնարկին համար պարտատանալ եւ բարձրակարգ մարտար մը: Երեկոյի յայտարար զորարարը: Հանրապետութեան Մարի Տիկիշեան: Մարի Տիկիշեանը Հրաչեայ Անտոնանի հիշատակը կրկին կենդանի էր բերուցալ: Մամաթիո ընտանիքը շարքը երեկոյի պատուով հիւրը: Հանրապետութեան ընտանիքը եզրփակուցալ իր 50-ամակեան ձօնուակ յորհեանական ձեռնարկեցու շարքը:

YAPAY ZEKA SİSTEMLERİ

Yapay zeka, bilgisayarın veya bilgisayar kontrolündeki bir robotun çeşitli faaliyetleri zeki canlılara benzer şekilde yerine getirme kabiliyetidir. Yapay zeka çalışmaları genellikle insanın düşünme yöntemlerini analiz ederek, bunların benzeri yapay yönergeleri geliştirmesine yöneliktir. Yani bilgisayarın, insanlar tarafından gerçekleştirilen görevleri yerine getirmesini sağlar. Başka bir deyişle, yapay zeka bilgisayarın insanlar gibi düşünmesini sağlar. Tek fark, insan düşünürken hata yapabilir, fakat yapay zekanın hata şansı neredeyse sıfırdır.

Yapay zeka ikiye ayrılır. İlki sınırlandırılabilir yapay zeka, ikincisi ise gelişmiş yapay zekadır. Facebook, Google gibi günümüzdeki büyük şirketlerin kullandığı yapay zeka sınırlandırılmış yapay zekadır. Akıllı telefonlar yapay zeka uygulamasına mükemmel bir örnektir. Kullanıcının yazdıklarının ne olacağını tahmin etmede ve yazım hatalarını düzeltme gibi konularda, makineler çok faydalıdır. Kişisel asistanlık görevini gören Siri, kullanıcılara en iyi veya en kısa güzergahları veren GPS ve harita uygulamaları, trafik ve zaman tahmini gibi yapay zeka uygulamaları yapay zekanın en iyi örneklerindedir. Bugün bilgisayarlarımızda kullandığımız kendi kendini güncelleyen programlar (antivirüsler vb.) yapay zekaya örnektir. Hatta en basitinden satranç oynayan bir bilgisayar programı da yapay zekanın örneklerinden biridir.

Yapay zeka temelde bilgisayar bilimi ile ilişkili olmasına rağmen tarım, tıp, matematik ve biyoloji gibi farklı alanlarda sayısız uygulama için yararlıdır. Yapay zeka çok tartışmalı ve sık sık değişen fikirler ile üzerine yeni şeyler eklenen daha çok erken dönem olgusudur. Şuan yapay zekanın geleceği hakkındaki birakın 1 gün sonrasını tahmin etmeyi 1 ay sonrasını hayal etmesi bile güç. 10 sene önce ile şimdiki akıllı telefonlara eklenen asistan özelliklerinden tutun telefonun artık her alanda iş gücünü kendi halletmesi ve bunun üzerine artık gittikçe artan kullanıcının sadece tek tıkla gün içindeki olaylardan, haberlerden kendi kendine yorum yapabilen yapay zekalar ortaya çıkmaya başladı...

İşin bir de robot boyutu var ki bence yapay zekadan sonra en büyük modern icat olan bu alanda ise iki güç olan robot ve yapay zeka birleşimi bize korkuyu ve umut duygusunu bir arada yaşıyor. Gelecek sektörlerde kullanılacağı alanlara gelecek olursak tıp ve çeşitli deneylerde robotların ve onlara entegre edilmiş yapay zeka'nın boy göstermesi insanlık açısından bir çok sorunu ortadan kaldıracak ki bu herkes tarafından kabul görmüş bir gerçek. Peki ya hukuk alanında biz insanların kimlere ihtiyacı var? Tarafsız ve kanunları rüşvet almaksızın uygulayan bu insan yapımı süper ikili mi yoksa karar anında duygularını da devreye sokabilen, kendi çıkarları için yanlış hükümler vermekten kaçınmayan insanlar mı?

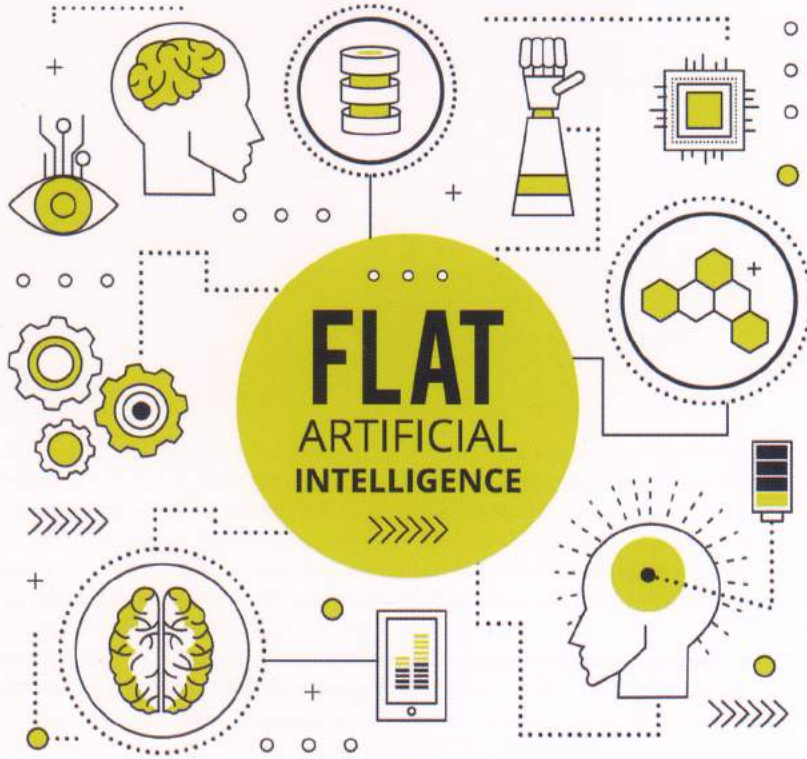
İlgi alanlarımız, hobilerimiz, zaaflarımız, yeme alışkanlıklarımız, sağlık sorunlarımız, giyim tercihlerimiz, arkadaş çevremiz vs. çoğumuzun dahil olduğu sosyal ağlar sayesinde rahatça dolaşıma girip, bahsettiğimiz sınırlandırılmış yapay zekanın bilinçsiz bir şekilde bizim yönelimlerimizi bulmasını, şimdilik kendi irademiz dahilinde kolayca mümkün kılıyoruz. Karşımıza sosyal medya ortamında çıkan bir reklamın, bizim için en gerekli ürünlerden biri olmasını tesadüfe yormak, bu tür durumlarla artık fazlaca yüz göz olduktan sonra geçerliliğini kaybetmiş olsa gerek. Burada yapay dar zekanın işini, ne kadar iyi yaptığını görüyoruz. Ateşi bulduktan sonra onu kontrol altında tutmak için yöntemler geliştirdik, yangınlar için yangın tüpleri icat ettik. Elektrik bulduktan sonra onu güvenli kılabilmek için şalterler icat ettik. Kısacası bir şeyleri gerçekleştirmeden, onların doğuracağı zararlar için önceden fikir yürütmeyi beceremedik. Yaptığımız gelişmelerin pozitif taraflarına odaklanırken, bizim için ne gibi olumsuz sonuçlar doğuracağını hesaba katamadık. Henüz öngörülerimizde bu kadar zaafa sahipken, bu zaaflarımızı, kullanıcısının komutundan bağımsız, yalnızca yolunu çizebilecek için öğrenebilecek ve bunun için strateji geliştirebilecek mantıklı bir araç, yazılım vs. geliştirmek sizce de biraz ürkütücü değil mi?

Yapay zekanın ilk başta kulağa, bizim eksik yönlerimizi tamamlayabilecek bir inovasyon gibi gelmesi gayet doğal. Fakat sınırlandırılmış yapay zekadan çıkıp, gelişmiş yapay zekaya geçtiğimizde durum korkutucu bir hal alabiliyor. Yapay zeka, tıpkı insan gibi evrimleşebilen bir varlık. Gün geçtikçe kendini geliştirebilir ve insanın hayal dahi edemeyeceği işler gerçekleştirebilir. Bir örnek vermek gerekirse, Facebook Yapay zeka geliştirdiği laboratuvarlarından birinde, iki program, insanların anlayamadığı bir dil oluşturup aralarında iletişim kurmaya başladılar. Temelde İngilizce dilini kullanarak birbirleriyle iletişim kurmaları şeklinde programlanan robotlar, bize göre tamamen anlamsız "I can can I everything else" ya da "Balls have zero to me to me to me to me to me to me to me to me to" gibi cümleleri karşılıklı birbirlerine göndermeye başladılar. Bunu programda bir sıkıntı olarak tanımlayıp bir süre görmezden gelen mühendisler, yazılımları incelediklerinde botların bu bize göre anlamsız cümleleri tamamen anlayıp işlem yaptıklarını ortaya çıkardı. Ne konuştukları hakkında hiçbir bilgiye sahip olmayan mühendisler, sistemin fişini çekmekten başka çare bulamadılar.

Buradaki oldukça açık tehlike şöyle: başta bizim anladığımız türden İngilizce konuşmaları için programlanan robotlar kendi aralarında iletişim kurduklarında bunu bizim anladığımız şekilde yapmak yerine tamamen anlamsız ama çok yüksek verimli bir dille yapmaya karşı evrimleştiler. Kendileri için en uygun şekli belirleyen iki bilgisayarın yaptığı iş, hem etkileyici hem de inanılmaz derecede korkutucu.

İnsanlığın bu yapay zekayı nasıl kullanacağı da merak konusu. Tarihte de pek çok kez gördüğümüz gibi insanlığın yararı için keşfedilmiş buluşlar, ilerleyen zamanlarda insanlığı yok etmek için bir silah haline çevrildi. Örneğin barut, başta Çinliler tarafından sadece havai fişek yapımı için keşfedilmişken, sonraki dönemlerde patlayıcı silah yapımında kullanılmaya başlandı. Einstein atomu keşfettiğinde Hiroşima gibi bir felakete yol açacağını tahmin dahi etmemişti. Hatta bir konuşmasında "Ben atomu insanlığın yararı için keşfettim. Ancak insanlar atomla birbirlerini öldürüyorlar. Böyle olacağını bilseydim bir ayakkabı tamircisi olurum." demiştir. Bazı insanlar her ne kadar kendi çıkarları için savaş çıkarmaktan hiçbir zaman kaçınmasa da, genel olarak hala birbirimizi öldürürken korkuyoruz. Bunun en büyük kanıtı 1. Dünya Savaşında askerlerin %75'inin silahlarını hiç ateşleyemedikleridir. Yakın bir tehdit ile karşılaşp ateş edenlerin bile çoğu karşısındaki düşmanın kafasının üstünü nişan almıştır. Yani bir insan diğerini öldürme, onu yok etme konusunda sanıldığı kadar aksine hiç de istekli değil. Fakat "Öldür" emri verilmiş bir yapay zeka ürünü bu kadar isteksiz olur muydu acaba? Bu nedendendir ki Rusya devlet başkanı Putin konuyla ilgili konuşmuş: "Yapay zeka konusunda öncü olan ülke dünyayı yönetecek" demiştir ki bu da yapay zekanın ne kadar tehlikeli olabileceğini kanıtlar nitelikte. Yapay zekanın çalışma prensibi kısaca; sorunu bulma, çözüm üretme ve sorunu ortadan kaldırmaya dayalıdır. Açıkçası ben insanlığı yaşadığımız gezegen için tehdit olarak görüyorum ki aksini düşünmek imkansız, peki yapay zeka da insanlığı evren için tehdit olarak görürse. İşte o zaman elimizden hiçbir şey gelmez. Tabii bu işin fantastik tarafı, Yapay zeka insanlığı ele geçirecek kadar gelişir mi bunu hiçbirimiz şuan bilemeyiz. Fakat günümüzde bence yapay zekadan daha tehlikeli bir şey varsa o da yapay zekayı geliştiren zihniyettir. Umarım tarih tekerrür etmez ve biz aslında insanlık için çok yararlı olabilecek bir icadı birbirimizi daha kolay öldürmek için kullanmayız.

Jbid Allahverdiyev
10/C

YAZI ATÖLYESİ

INDSTURY 4.0

Her şey 16. ve 17. yüzyılda dinî, siyasî ve felsefî düşüncelerle başlamıştır. Ardından Protestan reformunun getirdiği “bugün çalışıp yarını düşünme” fikri önemli bir değer olarak yerleşmiştir ve 17. yüzyılda bilimsel buluşlar Sanayi Devrimi'nin teknolojik gelişmelerine önderlik etmiştir.

Sanayi Devrimi sürecinde elektrikli iletişim ve telefonun icadı gibi gelişmeler 2. Sanayi Devrimine ait buluşları çok kullanışlı hale getirdi. Aynı zamanda bu dönemde petrol tabanlı içten yanmalı motorlar otomotiv sektörünü oldukça geliştirdi. Radyo ve telgraf gibi daha teknolojik iletişim araçları kullanılmaya başlandı. Bu durum, 1970'lerdeki 3. Sanayi Devrimine kadar devam etti. 1970 sonrası döneme ise bilişim teknolojisi damgasını vurdu. Bu dönemde bilgisayar teknolojisi, mikroelektronik, fiber optik, telekomünikasyon, lazer teknolojisi belirleyici unsurlar olmuştur. Bu zamanlar, gezegenin kirlenmeye başladığı, küresel ısınmanın arttığı zamanlardır ve dünyadaki enerji kaynaklarının tükenmesi de bu dönemde gündeme gelmiştir.

Endüstri 4.0 (4. Sanayi devrimi) aslında bütün verilerin bir arada toplandığı, incelenip analiz edildiği ve yönetildiği bir sistem. Bu sistemin akıllı fabrikalarda kullanılıp üretimin artması, insan hatasına yer verilmemesini sağlar. Endüstri 4.0, seri üretimin oluşmasına hizmet eder ve bunun ekonomiye olan katkısı küçümsenemeyecek ölçüde fazladır. Endüstri 4.0, bazılarınca “kusursuzluğun başlangıcı”dır. Bütün üretim sürecinin otomasyonla gerçekleştiği, bilgisayarlarla kontrol edilebildiği, sorunların çok hızlı şekilde çözümlenebildiği, makinelerin yorulmadan üretim yaptığı zamanlar... Tabii bütün bunların yanında eskisinden farklı sosyal, siyasal yapıların; sınıfsal çelişkilerin ortaya çıktığı, çözüm bekleyen düşünsel-felsefî sorunların her zamankinden daha derin analizlere muhtaç olduğu dönemler...

Bilimsel-teknolojik gelişmelerin, endüstriyel ilerlemenin insanın ürettiği değerler yerine robotik değerleri ikâme edeceğine ve bu durumun insanı özgürleştirmeyip daha da köleleştireceğine dair öngörüler, haklı endişeler besleyenlerin sayısı da bir hayli fazla. Umut edelim ki, son 50 yılda katlamalı olarak artan bilimsel-teknolojik gelişmeler, insan türünün binlerce yıllık macerasında ürettiği, yarattığı değerleri geliştiren, özgürleştiren, gerçek mutluluğu küresel ölçekte yaşamaştıran yeni perspektifler, banışıl yararlar yaratır.

Ayk GEZER
10/A

YAZI ATÖLYESİ

SIRBİSTAN GEZİSİ

26 Nisan günü çıktığımız bu yolculuğun, öğretmenimizin Sırbistan gezisi hakkında bilgi verdiği günden itibaren ne kadar eğlenceli ve verimli geçeceğini biliyordum. Yurt dışına ilk defa arkadaşlarımla çıkacağımdan dolayı heyecanlıydım. Bütün hazırlıklarımı yavaş yavaş tamamladıktan sonra sabırsızlıkla gezi gününü bekliyordum. Havaalanına ulaştığımızda uçak biletlerimizi alıp bazı işlemlerden geçtik. Ailelerimizle vedalaştıktan sonra birkaç saat bekleyip uçağa bindik. Yaklaşık bir buçuk saat süren bu yolculuk gayet rahat ve zevkli geçmişti. Otele yerleştikten sonra bir saat belirleyip resepsiyonda buluştuk. Öncelikle Cumhuriyet Meydanını ve Knez Mihailova Caddesini gezdik. Akşam yemeğimizi yemek için seçtiğimiz bir büfede biraz zaman geçirdikten sonra caddeleri dolaşmaya devam ettik. Otele döndüğümüzde vakit çok geç olmadığından arkadaşlarımızla sohbet etmeye vaktimiz olmuştu.

Gezimizin ikinci günü benim için en önemli gündü. Çünkü bugün Nikola Tesla müzesini gezip görecektik. Sırbistan'a gitmeden önce Tesla hakkında araştırma yaptığımdan burayı çok fazlasıyla merak ediyordum. Özellikle Tesla'yla ilgili Vladamir Pistalo'nun yazdığı "Tesla-Maskelerle Çevrili Bir Hayat-" adındaki kitap, bu sıra dışı insan hakkında oldukça kapsamlı bilgiler içeriyordu. Kitapta doğumundan başlayarak neredeyse en küçük ayrıntısına kadar Tesla'nın hayat hikayesi anlatılıyordu, biyografik bir roman şeklinde kaleme alınmıştı. Tesla hakkında çok ince detaylara girilmiş, neredeyse her yaptığından bahsedilmişti. Bir kurmaca eserde yazarın kurduğu öykü, elbetteki kurmacanın sınırları içinde kabul edilmelidir. Bununla birlikte 1900'lerin başında yaşamış olan ve hayali, tüm dünyaya kablosuz, bedava enerji sağlamak olan bir bilim insanının hayat hikayesini bu kadar detaylandırmak, gerçeklikle ilgili algıları zorlayan bir durum da yaratıyor. İlgilendiği alanlarda sabahlara kadar çalışan bir insanın, buluşlarını "hırsızlar"a kaptırması, "yenik düşmüş" olması, insanın içini acıtmıyor değil. Kitabın vermek istediği mesajlardan biri de biraz bu iç acıtıcı durum: "Yaşam; insanın tercihlerine, seçimlerine ve yapıp etmelerine bağlı olarak gelişen bir süreç olmakla birlikte, şans faktörü de her zaman devrededir." Aklınıza ne geliyorsa icat edebilecek yetenekte ve zekada olan bir insanın, arkasından çevrilen işleri fark etmemesi oldukça tuhaf geliyor. Tesla'nın; saf, gözü hiçbir kötülüğü görmeyen, neredeyse "mağrur bir ezik" olarak resmedilmesi, kitabın tutarlılığına gölge düşüren bir olumsuzluk yaratıyor. Gezimizin ikinci gününün ilk durağı Nikola Tesla Müzesi oldu. Dıştan evi andıran bu yapı, 19. yüzyıldan kalma bir bilim insanının çalışma yerine benziyordu. Müzeye girdikten sonra yaklaşık 10 dakikalık bir video izledik. Videoyu izlerken kitabı anımsadım. Burada da ailesinden ölümüne kadar her şeyden bahsedilmişti. Bu kısa belgeselden sonra oradaki bir çalışan, bütün müzeyi gezdirdi. İlk yaptığımız deney tahmin edilebileceği gibi elektrikle ilgiliydi. Gönüllülere ihtiyaç duyulduğundan hemen atıldım. Nikola Tesla'nın hayatını ve icatlarını tanıdıktan sonra müzeden ayrıldık. Sıra Katedrali görmeye gelmişti. Burası fazla geniş ve görkemliydi, tıpkı bu yüzyılda inşa edilmiş diğer katedraller gibi... Katedrali de gezdikten sonra yemek yedik. Çevremi incelediğimde en çok dikkatimi çeken, etrafın çok temiz ve yeşilliklerle kaplı olmasıydı. Çevrenin bunca güzelliği, maalesef burada yaşayanların misafirperverliğine yansımamıştı. Tekrar caddeye döndüğümüzde öğretmenlerimiz belirli bir saat aralığında serbest olduğumuzu söylediler. Biz de bunu fırsat bilerek ailelerimize hediye alıp bol bol fotoğraf çektik. Gün sonu yaklaştıkça bizim yorgunluğumuz da artıyordu.

Üçüncü günde içimde hafif bir burukluk vardı. Gezinin bitişinin yaklaştığını hatırladıkça bu burukluk artıyordu. 28 Nisan, diğer günlerin aksine serindi ve hafiften yağmur atıyordu. Bugün gezeceğimiz yerler açıkçası çok ilgimi çekmemişti. Fakat oraya ulaştığımda haksız olduğumu anladım. İlk olarak Gardos Kulesi'ne gittik. İsteyenler kulenin tepesine çıkıp şehri izleyebilecekti. Ben de fırsattan yararlanıp hemen atıldım. Otele gidip biraz dinlendikten sonra Skadarlija bölgesini gezmek üzere toplandık. Burası çok samimi ve sıcak bir ortama sahipti. Belliydi ki insanlar buraya eğlenme amacıyla geliyorlardı. Biz de o gün müzik eşliğinde yemek yemek üzere bir lokantaya gittik. Hem Türkçe hem Sırpça müzikler çalınıp söylenen bu yerde zamanın nasıl geçtiğini anlamadık. Daha sonra caddeyi gezmek için hazırlandık. Şu ana kadar gördüğüm en canlı, en dolu cadde buydu. Her çeşit insan vardı. Bu üç gün içerisinde en çok eğlendiğim yer Skadarlija Caddesiydi desem, yalan olmaz.

Gezimizin son günü herhangi bir yer gezmeyip doğrudan havalimanına gittik. Uçak rötar yaptığımızdan istediğimiz kadar alışveriş yapmaya zamanımız oldu. Geriye dönüp baktığımda Sırbistan gezisi hem çok eğlenceli hem de bilgilendiriciydi. Farklı kültürler ve farklı insanları görmem bana çok fazla şey kattı.

Ariana ÇİFTÇİ
10/C

DÜŞÜNMEYE ÖRÜLEN ÇİTLER ÜZERİNE BİR DENEME

İnsanın düşünen bir varlık oluşu onun özgül ayrımlarının en önemlilerinden biridir. Varolma bağlamlarından biri olan düşünme aracılığıyla insan şeylere yönelir ve onu kendisinin kılar , dış dünyaya yönelen bilinç kaba var olanları nesneleştirir ve ona oluş kazandırır , insanın düşünme ve dil bağlamlarında da varolması şeylerin varoluş imkanı kazanmasının temel unsurudur , bununla birlikte bu onun hiçbir varlık tabakasıyla tam örtüşme sağlayamayan bir varlık oluşunun da temelidir .

Peki insanın varlık şartlarından olan bu temel fenomen üzerine etraflıca kaçımız düşünmüştür? Düşünmenin neliğini, değerini, işlevini, insanlaşma yolunda gerekli düşünme biçimlerinin ne olduğunu ve bu gibi soruları hangimiz sormuş ve bunların üzerine gitmiştir?

Bir meseleyi felsefece ele almak tekilliğinde var olanla problemi görmek ancak tekilliğinde var olanla kalmayıp onun tümel olanla ilişkisini kurmak ve bu noktada meselenin özünü belirleyip kavramlaştırılmalar yapmayı gerektirir, üstünkörtü belirttiğim bu noktada unutulmaması gereken felsefenin bilgi ortaya koyan bir alan olduğudur. Bu genel girişten sonra sizlerle bir yaşantımı paylaşmak istiyorum.

Düşünmeye örülen çitler üzerine somut bir örnekten hareketle gerçekleştirdiğim sezgisel kavrayışa ait bir yaşantı bu . Geçenlerde kulüpteki öğrencilerimle " insanın sonluluğunun onun anlam arayışının üzerindeki etkisi " üzerine tarafımda yönlendirilen bir diyalog halindeydik. Gel zaman git zaman konu belirlenmişliğinin ağlarından kurtularak yaşamın apriori anlamının olanaklılığı üzerine bir tartışmaya evrildi , öğrencilerin ezici çoğunluğu insanın dünyayı tanıma ve onu anlamlandırma edimi olmadan anlamın var olamayacağını bu edimin de öznenin kendisiyle ilişkili olduğunu belirttiler . Böylece anlamı , özelde yaşamın anlamını hem konulmuş olan hem de insana göreli olan olarak belirlediler. O anda kavradığım yalın gerçek onların yine ezici çoğunluğunun çitlerle karşılaşmamış olduğu ve düşünme faaliyetlerinin özgürlüğünün sınırsızlığıydı. Bir anda yüksek sesle siz hepiniz inançsızsınız (burada dini inançtan bahsediyordum) diye bağırdım. Birdenbire söylememeleri gereken oldukça şey söylediklerini düşünmeye başladılar ancak neyi niçin söylememeleri gerektiğini anlayamamışlardı. Tam nefesler tutulmuştu ki zil çaldı. Aradan çeşitli sebeplerden ötürü hatırı sayılır bir zaman geçmişti ancak öğrenciler yaygın temayülün aksine bu defa ayrılmamızdan önceki konuyu unutmamışlardı . Sakince dini anlamda yaşamın anlamının apriori varlığına ilişkin detaylı açıklamalar yaptım . Bunun üzerine öğrenciler sessizleştiler , onları konuşmaya cesaretlendirdiğimde sizin söylediğinize katılıyorum demekten ileri gitmemeyi tercih ettiler, deyim yerindeyse otosansür uyguladılar.

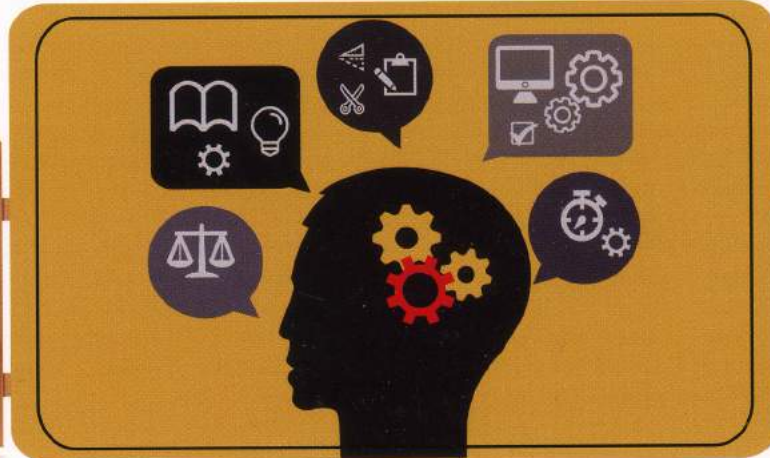
Olan kabaca şuydu: Birisi öğrencilerin inançlarını içeriklendirdi ve öğrencilerin içerik kazanmış inançları kendi düşünme faaliyetlerine çitler örmelerine neden oldu ve o çitin içinde kalanları kuru kuruya ancak çok da gönülsüzce olmaksızın onaylamakla yetindiler ve özgür düşünme faaliyetlerinin ürünü olan düşünceler örülü çitlerin dışında kaldığı için onlardan vazgeçtiler ve kendilerini bu içeriğin şaşmaz sınırlarına göre uyumlulaştırdılar.

Burada bu uyumlulaştırma motivasyonlarını genellemenin değinilen husus açısından başat önemi haiz değil ayrıca elimizdekilerden hareketle böyle bir genelleme yapma imkanımızın da olmadığı açıktır.

Peki Bu Sezgisel Kavrayıştan Ne Öğrenebiliriz ?

Temel insan haklarından olan eğitim hakkının neliğinin ve onun edimselleştiricisi olduğumuzun ayırında olmak yeri geldiğinde bizlerin o çitleri örmemize veya öğrencileri o çitler dahilinde düşündürmeye meyletmememizde önemli bir adımı oluşturuyor . Ancak burada insanlaşma ve eğitim ilişkisinin bilgisinden ziyade iki önemli eğitimin , felsefece ortaya konmuş düşünme eğitiminin ve değerler eğitiminin gerekliliği herkes ve bilhassa öğrenciler için açığa çıkıyor.

Felsefece ortaya konacak düşünme ve değerler eğitiminin neliği ve değeri üzerine belirlemeler yapmak bu denemenin maksadını oldukça aşıya da, felsefi ve doğru bilgiyle edinilmiş bir farkındalık ve bahsedilenin gerekliliğine yönelik duyulan inanç, eğitimin kaynağını bulduğu insanın eğiten ve eğitilebilen bir varlık oluşu bağlamında onun etik bir kişi olarak kendini ortaya koyabilmesinde yol gösterici olacaktır.

Aren Haşar
Felsefe Öğretmeni

ԳՐՈՂՆԵՐ

Իմ Ապագաս

Երբեմն աչքերս կը գոցեմ և ապագայիս մասին կը խորհիմ. ո՞ր պիտի ըլլամ, ի՞նչ գործ պիտի ընեմ... Անդադար այս հարցումներուս պատասխան գտնելու կը ջանամ:

Իմ խորհած և ծրագրած ապագայիս մէջ գեշ վարժութիւններ ու վարմունքներ չկան, ամէն մարդ ուրախ-գուարթ իր ուզած համալսարանը կը յաճախէ և իր ուզած գործը կ'ընէ: Քաղաքի բնակչութեան համեմատ գրեթէ անգործութիւն չէ մնացած, ամէն մարդ գործի մը տէրը եղած է: Ես ալ իմ ուզած համալսարանը մտած եմ և շատ յաջող ու երջանիկ աշակերտութիւն մը ունիմ: Բոլոր ժողովուրդը իր ապրելակերպի բարձր մակարդակէն գոհ է:

Այո՛, ասոնք իմ երազներս են: Երբ ինքզինքիս գամ իրականութիւնները վրաս կը վազեն և դժբախտաբար ինձի նեղութիւն կու տան, բայց շատ կ'աշխատիմ որպէս զի երազներս իրականացնեմ: Կ'ուզեմ յառաջիկայ տարի լաւ համալսարանի մը մէջ «լեզուի և խօսակ-ցութեան բաժնի»-ի բաժնի աշակերտ ըլլալ:

Կը մտադրեմ որ բոլոր ընկերներուս երազները իրականանան և բոլորս ըլլանք օգտակար անձեր մեր շուրջիններուն:

Ալպերթ Հրկաւ
12-Ա դասարան

Ապագայ Կերտել

Մեր ապագային հիմը աշակերտութեան շրջանէն սկսեալ կը ձեւաւորուի: Յաջող և արդիւնաբեր անձեր ըլլալու համար աշակերտութեան շրջանը պէտք է լաւ արժեւորել և շատ աշխատիլ, որովհետեւ «Աշխատելով բարձր մակարդակի կրնանք հասնիլ և մեր ընտանիքին, ազգին ու երկրին օգտակար անձեր կրնանք դառնալ»:

Ես ալ կեանքի ուղիս գծելու համար այս բնաբանէն կ'օգտուիմ և շատ կ'աշխատիմ: Այս տարի ԺԲ դասարանի աշակերտը ըլլալուս համար համալսարանի մտից քննութիւն-ներուն պիտի մասնակցիմ, այս պատճառաւ կարգ մը մտահոգութիւններ ունիմ. արդեօք գիտելիքներս բաւարար պիտի ըլլան մտից քննութիւններուն մէջ յաջողելու համար...

Փափաքս այն է որ նախընտրած ճիւղս շահելով երազս իրականացնեմ, ուսումս շարունակեմ և համալսարանը բարձր նիշերով աւարտեմ: Ապա գործի կեանքը նետուելով քայլ առ քայլ բարձրանամ և արձանագրեմ նորանոր յաջողութիւններ:

Բոլոր այս երազներս իրականացնելու համար շատ կ'աշխատիմ, որովհետեւ գիտեմ որ լաւ ապագայ մը կերտելու ճամբան աշխատութեան զանազան փուլերէն կ'անցնի:

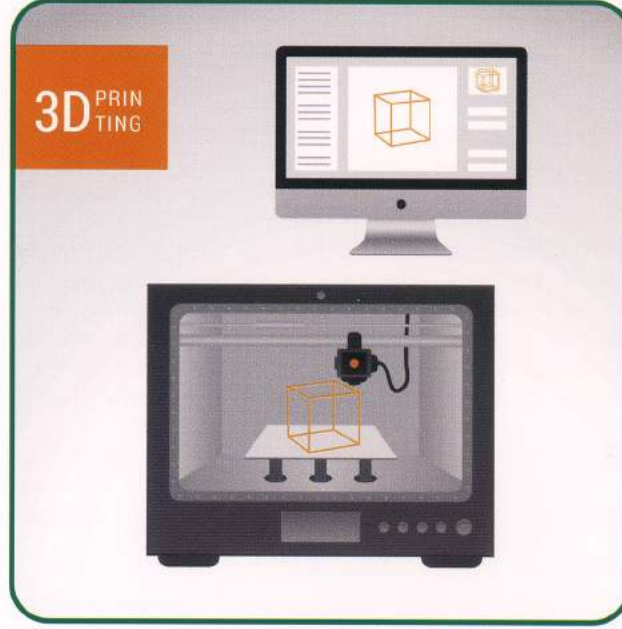
Դալար Կետիք
12-Ա դասարան

3D YAZICILAR

Üç boyutlu baskı teknolojisi 1980 yıllarda başlamıştır. Buna rağmen 2010 yılından sonra adı daha fazla duyulmaya başlanmış ve günümüzde çok daha yaygın bir şekilde kullanılır hale gelmiştir. Bunun nedenleri olarak medyada daha fazla yer almaya başlaması, birçok sayıdaki girişimci firmaların bu teknolojiye yatırım yapması, akademik çevrelerin ilgi göstermesi, teknolojinin birçok alanda getirdiği kolaylıklar ve avantajların yanı sıra üretim maliyetlerinin düşmesi gösterilebilir. İlk üç boyutlu yazıcı 1984 yılında Chuck Hull of 3D Systems firması tarafından üretilmiştir.

3D Yazıcı Nedir, Ne İşe Yarar?

Sanal ortamda tasarlanmış 3 boyutlu nesnelere katı formda somut nesnelere dönüştüren makinelere 3 boyutlu yazıcı denir. 3D baskı teknolojisi ile ihtiyaç duyduğunuz bir aparat basabilir, 3D tarayıcı ile taradığınız bir cismin çıktısını alabilir, çizdiğiniz bir tasarımı prototipleyebilir, hatta kendi ürününüzü oluşturabilirsiniz. Kısacası 3 boyutlu yazıcılar ile dilediğiniz her şeyi basabilirsiniz.

Nasıl Çalışır?

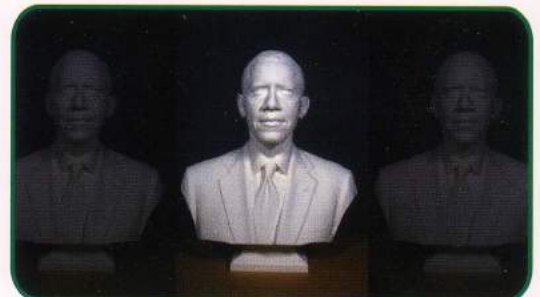
3D yazıcılar, katmanlı imalat (Additive Manufacturing) diye nitelendirilen bir üretim yöntemi ile çalışırlar. Baskı için birçok hammadde kullanılsa da genellikle filament diye nitelendirilen termo plastik materyaller kullanılır.

3D Yazıcı ile Neler Yapılabilir? Kullanım Alanları Nelerdir?

3D Yazıcı ile yapabileceğinizin herhangi bir sınırı yok. Ürün prototipleme, ev dekorasyonu, hediyelik eşya gibi kullanım amaçları hali hazırda yaygın olanlar. Örneğin çiçekleriniz için tasarladığınız veya hazır tasarımını bulduğunuz bir vazo basabilirsiniz. Yapmayı düşündüğünüz bir robotun gövdesinde 3D baskılara yer verebilir, hatta gövdenin tamamını 3D baskı ile yapabilirsiniz. Çikolata basan 3D yazıcılar ile kendi tasarladığınız çikolatalar elde edebiliyorsunuz. Çikolatanın dışında 3D yazıcı teknolojisi gıda sektöründe hızla gelişmekte. NASA (Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi) astronotları ihtiyacı olan materyalleri uzaya gönderdikleri özel bir 3D yazıcıdan basarak elde ediyorlar.

3D yazıcı teknolojisi ayrıca giyilebilir teknoloji ve tekstilde de kendine yer bulmuş durumda. Ortopedik çözümlerde, giysilerde, saat ve bileklik gibi aksesuarlarda 3D baskı teknolojisinden yararlanılmaktadır.

Medikal alanda ise gelişmeler fazlasıyla olumlu. 3D yazıcı ile protezler ve hastalara özel anatomi modelleri elde edilmekte. Hatta 3D baskı organ yapımı bile var. Hollanda'da 23 yaşındaki bir hastanın kafatası ile 3D yazıcı ile üretilmiş bir kafatası değiştiriliyor ve hastanın operasyona olumlu tepkiler verdiği sonucu elde ediliyor.

Modern Zamanların En Ünlü Dahisi: Stephen Hawking

"Evren nereye gidiyor, bir sonu olacak mı? Eğer olacaksa nasıl sona erecek? Eğer bu soruların yanıtlarını bulursak, Tanrı'nın zihnini de anlamış oluruz."

İngiliz fizikçi, evrenbilimci, astronom, teorisyen ve yazar Prof. Dr. Stephen Hawking, 8 Ocak 1942 yılında doğdu. 8 yaşındayken Londra'dan 20 mil uzaktaki St Albans'a gitti. 11 yaşında St Albans okuluna kayıt oldu. Buradan mezun olduktan sonra babasının eski okulu Oxford Üniversitesi koleji'ne devam etti. Babasının tıpla ilgilenmesini istemesine karşın, o matematiği seviyordu. Fakat okulun matematik bölümü mevcut değildi. Bu yüzden onun yerine fizik öğrenimi görmeye başladı. Üç yıl sonra doğa bilimlerinde birinci sınıf onur madalyasıyla ödüllendirildi. Hawking daha sonra kozmoloji (evrenbilim) üzerine çalışmak üzere Cambridge'e gitti. O zamanlar Oxford'da evren bilimi üzerine çalışma yoktu. Cambridge'de danışman olarak Fred Hoyle'u istemesine karşın Dennis Sciama atanmıştı. Doktorasını aldıktan sonra ilk önce araştırma asistanı, daha sonra Gonville and Caius College'de profesör asistanı oldu.

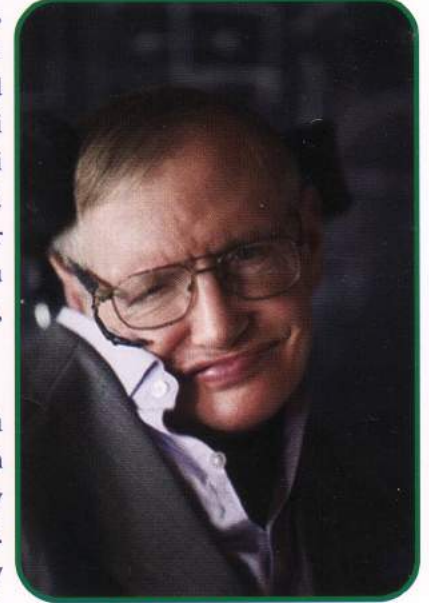
1973'de Gökbilim Enstitüsünden ayrıldıktan sonra Stephen Hawking, Uygulamalı matematik ve Kuramsal fizik bölümüne geçti. 1979'dan sonra matematik bölümünde Lucasian matematik profesörü oldu. Bu profesörlük 1663 yılında üniversite parlamento üyesi olan Henry Lucas tarafından kurulmuştu. İlk olarak Isaac Barrow sonra 1669'da Isaac Newton'a verilmişti. Hawking, evrenin temel prensipleri üzerine çalıştı. Roger Penrose ile birlikte Einstein'ın Uzay ve Zamanı kapsayan Genel Görelilik Kuramının, Big Bang'le başlayıp karadeliklerle sonlandığını gösterdi.

Bu sonuç Kuantum mekaniği ile Genel Görelilik Kuramı'nın birleştirilmesi gerektiğini ortaya koyuyordu. Bu yirminci yüzyılın ikinci yarısının en büyük buluşlarından biriydi. Bu birleşmenin bir sonucu da karadeliklerin aslında tamamen kara olmadığını, fakat radyasyon yayıp buharlaştıklarını ve görünmez olduklarını ortaya koyuyordu. Diğer bir sonuç da evrenin bir sonu ve sınırı olduğuydu. Bu da evrenin başlangıcının tamamen bilimsel kurallar çerçevesinde meydana geldiği anlamına geliyordu.

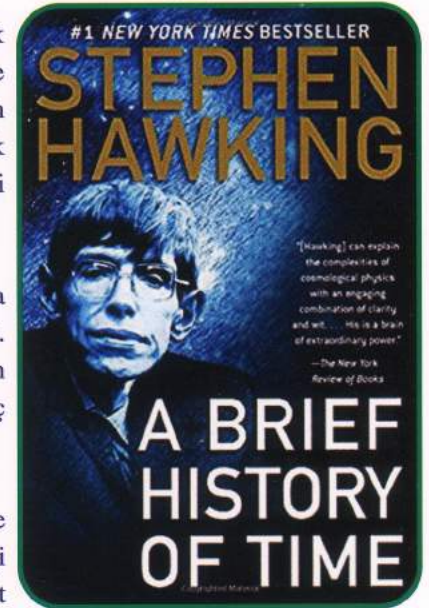
Stephen Hawking 1960'ların başında 21 yaşındayken tedavisi olmayan Amyotrofik lateral skleroz (ALS) hastalığına yakalandı. Doktorlar, 1964 yılında ilk eşi Jane ile evlenme hazırlığı yapan Hawking'in iki ya da üç yıl ömrü kaldığını söylüyordu. Ama rahatsızlığı beklenenden daha yavaş ilerledi. Çiftin üç çocukları oldu. Motor nöronların zamanla yüzde seksenini öldürerek sinir sistemini felç eden; ancak beynin zihinsel faaliyetlerine dokunmayan bu hastalık, Hawking'i tekerlekli sandalyede yaşamaya mahkûm etti.

Ünlü bilim insanı, 1985 yılından bu yana sesini de yitirmiş olduğu için, koltuğuna yerleştirilmiş, yazıları sese dönüştürebilen bilgisayarı sayesinde insanlarla iletişim kurabiliyordu. Buna rağmen 1988'de evren bilimi rehberi olan Zamanın Kısa Tarihi: Büyük Patlamadan Karadeliklere kitabını yazdı. Kitap, 10 milyondan fazla kopya sattı ama Hawking, bunun 'hiç bitemeyen en popüler kitap' olduğunun farkındaydı.

İngiliz bilim insanı çözümleri hesaplama veya deney yapmadan görselleştirme yeteneğiyle biliniyordu. Belki de en ilgi çekici olan, evrenin belirlenen yasalara göre geliştiğini söylediği 'Her şeyin Teorisi'ydi. "Bu yasaların tamamı bize evrenin nasıl doğduğuna ilişkin sorulara yanıt verebilir" dedi Hawking. Bilimsel araştırmaları 40'ın üzerinde dünya diline çevrilen Stephen Hawking, bilim çevrelerinde Albert Einstein'dan sonraki en büyük dahi olarak görülmektedir.

Stephen Hawking

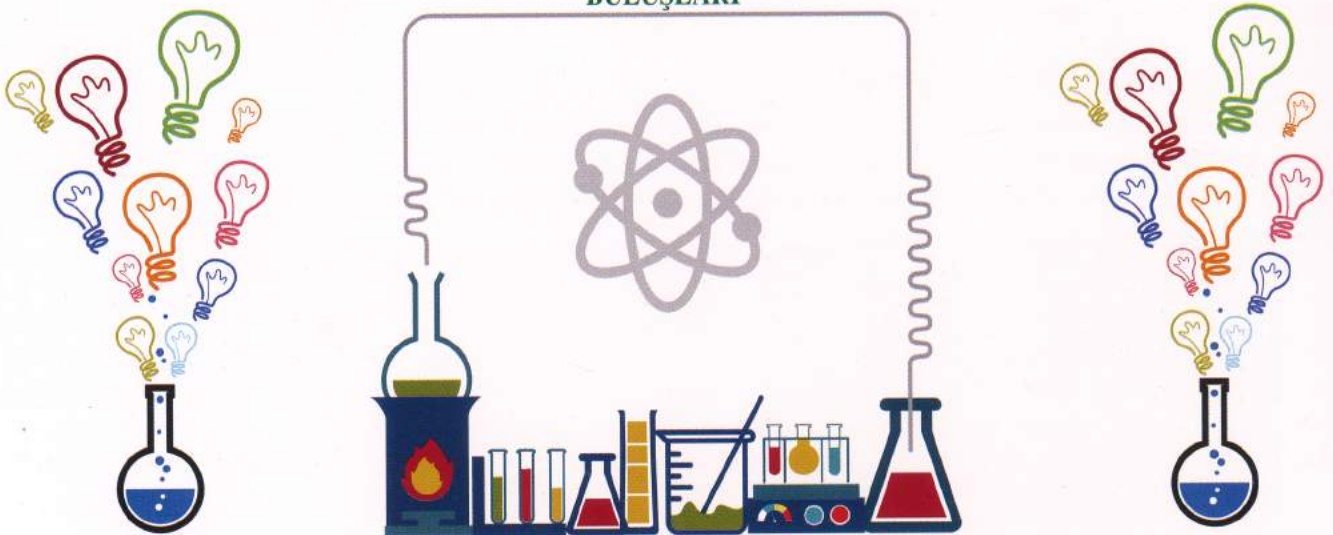

New York Times Gazetesi Kapağı

HAWKING BULUŞLARI

1. Roger Penrose ile birlikte, tekillikler üzerinde çığır açan bir çalışma yaptı. Yerçekimsel tekillik, sonsuz küçük bir alanda sonsuz kütle içeren tek boyutlu bir noktadır. Tekillik içinde, yerçekimi sonsuz, uzay-zaman eğrileri sonsuza dek ve bildiğimiz gibi fizik yasaları varlığını sürdürür. İngiliz matematikçi fizikçi Roger Penrose'la birlikte, Stephen Hawking, varoluşlarını kanıtlayan ve evrenin tekillik olarak başlamış olabileceği teorisini ortaya koyan tekilliklere dair yol gösterici çalışmalar yaptı.
2. James Bardeen ve Brandon Carter ile Stephen Hawking kara delik mekaniğinin dört kanunu keşfetti. Bu yasalar kara deliklerin, termodinamik yasalarına benzediğine ve benzediğine inanılan fiziksel özelliklerdir. Ocak 1971'de, "Kara Delikler" başlıklı deneyi prestijli Gravity Research Foundation Ödülü'nü kazandı.
3. En önemli teorisi, kara deliklerin Hawking radyasyonu yayması iddiası oldu. Önceleri fizikçiler hiçbir şeyin karadeliğe kaçamayacağını inanıyordu. 1974'te Stephen Hawking kara deliklerin radyasyon yaydığını ve enerjilerini tüketip buharlaşmaya kadar devam edebileceğini gösterdi. Stephen'ın Hawking radyasyonu olarak bilinen şeyin tahmin edilmesi başlangıçta bir tartışma yarattı, ancak daha ileri araştırmalar teorik fizikte önemli bir atılım olarak değerlendirildi.
4. Kozmik enflasyon teorisine katkıda bulundu. Alan Guth tarafından 1980'de tanıtılan kozmik enflasyon, Big Bang'den sonra evrenin daha yavaş genişleme sürecine geçmeden önce üssel olarak genişlediğini öne süren fiziksel kozmolojide bir teoridir. Şimdi yaygın olarak kabul edilmektedir. Stephen Hawking, kozmik enflasyon sırasında yaratılan kuantum dalgalanmalarını hesaplayan ve evrendeki galaksilerin yayılmasına nasıl yol açabileceklerini gösteren ilklerden biriydi.
5. James Hartle ile birlikte, evrenin başlangıç durumu için önemli bir model önerdi. James Hartle ile birlikte, Stephen Hawking 1983'te Hartle-Hawking devleti olarak bilinen bir model yayınladı. Zamanın Big Bang'den önce var olmadığını ve dolayısıyla evrenin başlangıcı kavramının anlamsız olduğunu öne sürdü. Hartle - Hawking devlet evreninin, zaman veya mekânda başlangıç sınırları bulunmadığı için bir başlangıcı yoktur. Evrenin başlangıçtaki en önemli teorilerinden biri olmaya devam etmektedir.
6. Thomas Hertog ile "yukarıdan aşağı kozmoloji" teorisi önermiştir. 2006 yılında Stephen Hawking, CERN'den Thomas Hertog ile birlikte "yukarıdan aşağı kozmoloji" teorisini önermiştir. Evrenin tek bir başlangıç durumu olmadığını, ancak birçok olası başlangıç koşulunun üstesinden gelmesini önermiştir. Böylece, evrenin başlangıcındaki başlangıç koşullarını bilmediğimizden, aşağıdan yukarıya bir modele sahip olamayız. Bu, evrenin son durumunu bildiğimiz için sadece yukarıdan aşağıya bir yaklaşım olasılığını ortadan kaldırıyor - şu an içinde olduğumuz. Teori, iyi bilinen dizi teorisine uygun olarak popüler hale geldi.
7. Zamanın Kısa Tarihi adlı kitabını yayımlattı. 1988'de Hawking'in "Zamanın Kısa Tarihi" adlı kitabı yayınlandı. İçinde büyük patlama, kara delikler ve ışık konileri de dahil olmak üzere kozmolojideki bir dizi konuyu açıklıyor. Kitap, fikirlerini açıkça ortalama bir okuyucuya ifade etmek için teknik olmayan bir dilde yazılmıştır. Zamanın Kısa Tarihi en çok satan ve 20 yılda 10 milyondan fazla kopya sattı. Rekor kıran 237 hafta boyunca İngiliz Sunday Times'in en çok satanlar listesinde yer aldı. Ayrıca Hawking'in uluslararası ünü ve medyası onu "Evrenin Efendisi" olarak nitelendirdi.
8. RAS'ın altın madalyası dahil olmak üzere çok sayıda ödül aldı. 1974'te, Hawking radyasyonunun duyurulmasından birkaç hafta sonra, Stephan Hawking, Londra Kraliyet Cemiyeti'ne seçilecek en gençlerden biri oldu. 1982'de Kraliçe tarafından Britanya İmparatorluğu Emri'nin (CBE) Komutanı olarak görevlendirildi. 1985'te Kraliyet Astronomi Derneği'nin (RAS) Altın Madalyası, RAS tarafından verilen en yüksek ödül verildi. 1987'de fizik enstitüsüne yaptığı olağanüstü katkılarından ötürü Fizik Enstitüsü tarafından Paul Dirac Madalyası verildi. 1988'de Hawking ve Penrose'a İsrail'de verilen prestijli bir uluslararası ödül olan Kurt Ödülü verildi.

STEPHEN HAWKING BULUŞLARI

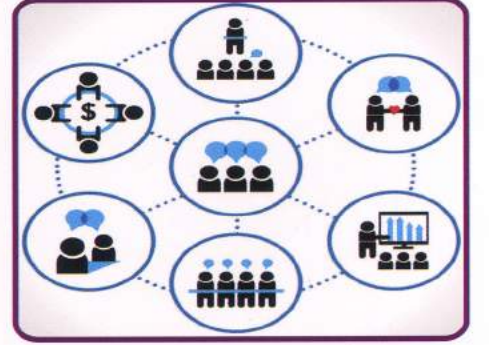
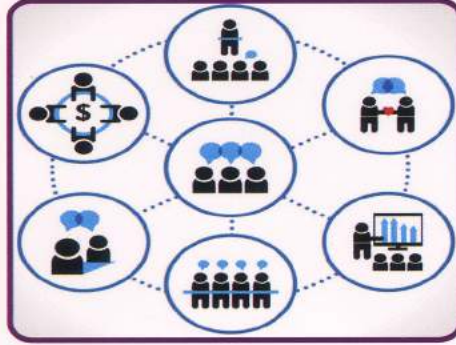
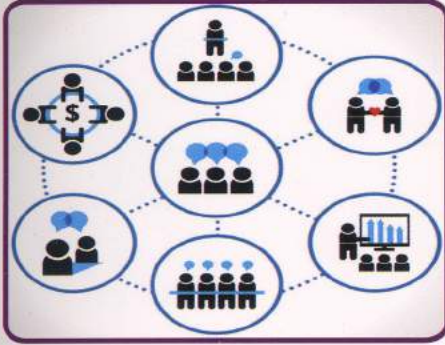
ETKİNLİKLERİMİZ

MÜNAZARA YARIŞMASI

Okulumuzda 'Yapay Zeka İnsanlığın Sonunu Getirecek mi?' konulu bir münazara yarışması gerçekleştirildi.

İki takım halinde yarışan öğrenciler araştırma sonuçlarını ve fikirlerini başarılı bir biçimde savundular. Jüri üyelerinin puanlamaları sonucu Yapay Zekanın insanlığın sonunu getireceği önerisi kabul edildi.

Yarışmaya katılan tüm öğrencilerimizi ve yarışmayı düzenleyen Edebiyat öğretmenimiz Ahmet Mayalı'yı kutlarız.

FELSEFE OLİMPİYATI

10. Sınıf öğrencilerimizden Roy Hezer, İstanbul Erkek Lisesi'nde gerçekleştirilen, Türkiye Felsefe Kurumu'nun düzenlediği liselerarası felsefe olimpiyatlarına katılmıştır. Öğrencimiz seçtiği bir filozofun cümlesi üzerine yaklaşık dört saat boyunca bir deneme kaleme aldı.

Okulumuzu başarıyla temsil eden öğrencimizi yürekten kutlarız.

DİL VE FELSEFE

İstanbul Alman Lisesi'nde gerçekleştirilen "Dil ve Felsefe" konulu çalıştaya öğrencilerimizden Jan Resiyan, Natali Ezer ve Lidya Çulçi katılmışlardır. Gerçekleştirilen workshoplarda fikirlerini başarıyla ifade eden öğrencilerimiz başarılı bir performans sergilemişlerdir.

Kendilerini ve felsefe öğretmenimiz Aren Haşar'ı tebrik ederiz.

ETKİNLİKLERİMİZ

SCRABBLE YARIŞMASINDAN ÖDÜLLERLER DÖNDÜK

Okulumuz her sene olduğu gibi bu sene de Özel Esayan Ermeni Okulu'nda 12. kez düzenlenen Ortaokullar ve Liseler arası İngilizce Scrabble Turnuvası'na katıldı. 26 Nisan 2018 tarihinde gerçekleşen turnuvadan hem takım hem de bireysel olarak ödüller kazanıldı.

Tüm gün süren turnuvanın sonucunda takım olarak ikincilik ödülü aldık. Bireysel sonuçlarında ise Jbid Allahverdiyan ikincilik ödülünün sahibi oldu.

Katılımlarından ve başarılarından dolayı tüm öğrencilerimizi tebrik ediyoruz.

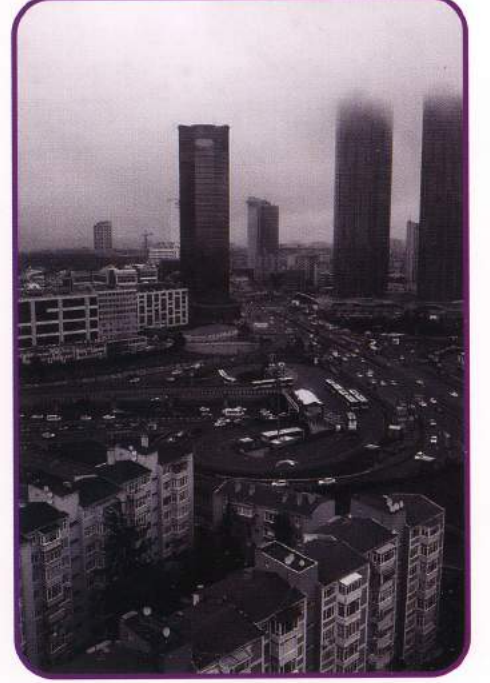
KÜLTÜR SANAT

100 YILLIK OKULLAR ARA GÜLER FOTOĞRAF YARIŞMASI

Özel Getronagan Ermeni Lisesi'nde düzenlenen fotoğraf yarışmasının 7. ayağına okulumuz Fotoğrafçılık Kulübü öğrencileri çektikleri fotoğraflar ile katıldılar.

"Benim İstanbul'um" konulu yarışmada okulumuz 10. sınıf öğrencilerinden Lorin Aluç 3.'lük ödülü hak kazandı. Öğrencimizin bir diğer fotoğrafı ise segilenmeye hak kazandı.

Yarışmaya katılan tüm Fotoğrafçılık Kulübü öğrencilerini kutluyor, başarılarının devamını diliyoruz.

Lorin ALUÇ
Ödüllü Fotoğrafı

Fotoğrafçılık Kulübü
Öğrencileri

Vomank Grubu

Alternatif Ermenice müzik yapan Vomank grubunun ilk stüdyo albümü "PanAlik" Konserlerinin üçüncüsü 16 Mart Cuma günü Dadyan Okulu'nda gerçekleştirildi. Okulumuz öğrencileri de bu konsere katılarak eğlenceli saatler geçirdiler.

VAROL YAŞAROĞLU İLE RÖPORTAJ

9. Sınıf öğrencilerimizden Deni Tezekçi karikatürist Varol Yaşaroğlu ile kısa bir röportaj gerçekleştirdi.

Varol Yaşaroğlu kimdir?

Varol Yaşaroğlu (d. 1968), Türk animasyon yapımcısı ve karikatürist. "Kendi yarattığımız hayal dünyasında her şeyi değiştirmek mümkün" söylemini yaşam tarzı yapmış; mizah, karikatür ve animasyona aşık, Koca Kafalar'ın yaratıcısı ve Grafi2000'in kurucusu. 2002-2005 yıllarında Kanal D'de Grafi2000 programını sunmuştur. Karikatür, illüstrasyon ve animasyon çalışmalarının hepsini ekibiyle birlikte kâğıt kaleme hiç dokunmadan bilgisayar ortamında oluşturan Varol Yaşaroğlu, çeşitli üniversitelerde Bilgisayar-internet ve mizah üzerine seminerler verirken, "Ekonomist" ve "Capital" dergilerinin karikatüristliğini ve illüstratörlüğünü yapmaya devam ediyor. 11 Şubat 2013 tarihinde yayına başlayan, Türkiye'nin yetişkinlere yönelik ilk animasyon dizisi Fırıldak Ailesi'nin yapımcısı ve karakterlerinin yaratıcısıdır. 23 Nisan 2016'da ön gösterimini yapmış ve 2 Mayıs 2016 tarihinde resmi olarak başlamış olan Kral Şakir çizgi dizisinin yapımcısıdır, Berkay Tokay ve Haluk Can Dizdaroğlu ile.

1- Karikature ilginiz nasıl gelişti, ne şekilde evrilerek bugüne geldi?

Henüz 5-6 yaşlarında, evde küçüklük kahramanım Pembe Panter çizimleri yapan bir çocuktum. Sokağa çıkmadan saatlerce evde çizgi romanlar yapar, sürekli; defterler dolusu çizerdim. O yaşlarda çizgi filmleri izledikçe kendime bir söz verdim: "Varol, bu çizgi filmler harika! Büyükler değerini bilmiyorlar. Bunların değerini ve güzelliğini unutma! Büyüdüğünde de bu güzellikleri kaçırmayacağına söz ver!" diyordum. Ardından büyüyünce hem çizgi filmleri izlemeye devam edeceğime hem de çizgi film yapıp izlettireceğime söz verdim. Her şeyin başlangıcı bu söz oldu. Ve bu noktadan sonra başta animasyon olmak üzere karikatür, yazarlık, mizah ve bunların yapımcılığını üstlenmek odak noktam oldu.

2- Bazı sanatçılar, sanata olan ilgileriyle ve yarattıkları eserlerle ilgili sorulara "Yazmasam, çizmesem, bestelemesem duramayacaktım. Sanat benim için bir var olma meselesidir." şeklinde yanıt verirler. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz? Benim için de öyle. Çizmek, animasyonlar üretmek benim hayatımın anlamı, yaşama sevincim. "İşinizi oyuna çevirin, böylece sonsuz tatile çıkarsınız" sözü benim için söylenmiş sanki:)

3-Sanatçının kendisini özgürce ifade edebilmesi, sansür, oto-sansür sorunları hakkındaki yaklaşımınız nedir? Sanatçı kendini özgürce ifade edebilmeli. Oto sansür de sonuçta bir sansür biçimi. Ama ne yazık ki oto sansür uygulamak zorunda olduğumuz zamanlar yaşadık ve yaşamaya devam edeceğiz.

4- Kendinizi en iyi ifade ettiğinizi düşündüğünüz, diğerlerinin arasında sizdeki yeri daha farklı olan 3 çiziminiz hangileridir? diye sorsak yanıtı ne olurdu? (Bu çizimlerinizi dergimizde yayımlamak için gönderebilirseniz seviniriz)

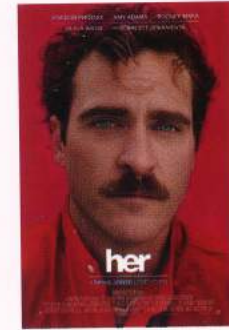
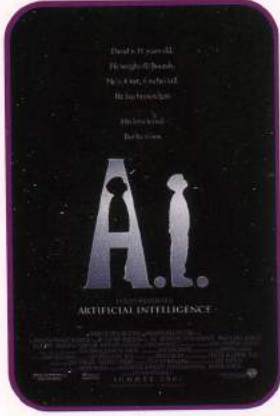
5- Önümüzdeki günler için yeni projeler, yeni kurgular, farklı karakterler var mı heybenizde?

Fırıldak Ailesi, Çürük Ali & Mikrop Necati ile Pictoos'un yeni maceralarını yapmak istiyoruz. Kral Şakir'in sinema filmini bitirdik sayılır. Yakında vizyona girecek. Ayrıca Kral Şakir'in mobil oyunu üzerinde çalışıyoruz.

KÜLTÜR SANAT

YAPAY ZEKA KONULU EN İYİ FİLMLER ve DİZİLER...

- 1.Chappie-2015
- 2.Transcendence/Evrım 2014
- 3.Tron: Legacy 2010
- 4.War Games 1983
- 5.Yapay Zeka 2001
- 6.The Machine 2013
- 7.Bicentennial Man 1999
- 8.Transformers Serisi
- 9.I, Robot 2004
- 10.Ex Machina 2014
- 11.Her 2013
- 12.Blade Runner 1982/ Blade Runner 2049 -2017
- 13.Wall-E 2008
- 14.Matrix Serisi
- 15.Person of Interest (2011-2016)
- 16.Westworld (2016)
- 17.Altered Carbon (2018)

OSCAR ÖDÜLLERİ

90. Akademi (Oscar) ödülleri sahiplerini buldu. Jimmy Kimmel'in sunuculuğunu yaptığı törenle Oscar Ödülleri dağıtıldı. Oscar 2018 adayları açıklanmıştı. Shape of Water (Suyun Sesi/ Aşkın Gücü) 13, Dunkirk 8 ve Three Billboards Outside Ebbing, Missouri 7 ödüle talip olarak ön plana çıkmıştı.

İşte 90. Akademi Ödülleri kazananların listesi

En İyi Film: The Shape of Water

En İyi Yönetmen: Guillermo del Toro - The Shape of Water

En İyi Erkek Oyuncu: Gary Oldman

En İyi Kadın Oyuncu: Frances McDormand

En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu: Sam Rockwell

En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Allison Janney

Yabancı Dilde En İyi Film: A Fantastic Woman

En İyi Animasyon Filmi: Coco

En İyi Belgesel Film: Icarus

En İyi Kısa Animasyon Filmi: Dear Basketball

En İyi Makyaj ve Saç Tasarımı: Darkest Hour

En İyi Kostüm Tasarımı: Phantom Thread

En İyi Film Kurgusu: Dunkirk

En İyi Özgün Senaryo: Get Out

En İyi Görüntü Yönetmeni: Blade Runner 2049

En İyi Uyarlama Senaryo: Call Me By Your Name

En İyi Ses Miksajı: Dunkirk

En İyi Ses Kurgusu: Dunkirk

En İyi Kısa Film: The Silent Child

En İyi Prodüksiyon Tasarımı: The Shape of Water

En İyi Görsel Efekt: Blade Runner 2049

En İyi Kısa Belgesel: Heaven is a Traffic Jam on the 405

En İyi Film Müziği: The Shape of Water

En İyi Özgün Şarkı: Remember Me (Coco)

FİLM ÖNERİSİ HER ŞEYİN TEORİSİ (THEORY OF EVERYTHING) 2014

Ünlü bilim adamı Stephen Hawking 'in hayatını konu alan Her Şeyin Teorisi (Teory of Everything) 27 Şubat 2015'de gösterime giren ilginç filmlerden biri. Film, modern bilim ve teknoloji tarihini değiştiren İngiliz fizikçi ve teorisyen Stephen Hawking'in hayatından bir kesiti ele alıyor. Odak noktası olarak Hawking'in 1965 ve 1991 yılları arasında evli kaldığı ilk eşi Jane Wilde ile olan ilişkisini konu alan filmde, öğrencilik yıllarında başlayan ilişkilerine, birlikte bilim adına yaptıklarına ve hastalık teşhisiyle yaşadıkları sarsıntılara tanık oluyoruz.

Filmin yönetmen koltuğunda 'Man on Wire', 'Project Nim' ve 'Shadow Dancer' filmlerinin Oscar ödüllü yönetmeni James Marsh bulunurken başrolleri Felicity Jones, Eddie Redmayne ve Emily Watson paylaşıyor.

THEORY OF EVERYTHING

TURNUVADAN ÖDÜLLERLE DÖNDÜK

Özel Pangaltı Ermeni Lisesi'nde Mayıs ayında okullar arası futbol, voleybol ve basketbol turnuvası gerçekleştirildi. İki gün süren maçlar sonucunda, Kız Voleybol Takımımız ve Erkek Basketbol Takımımız ikincilik ödülünün sahibi oldular. Katılımcı tüm öğrencilerimizi ve öğretmenlerimiz Ferhat Yılmazoğulları ve Alen Köseadağ'ı kutlarız.

BİR İLK: ÇİM HOKEYİ

Okulumuz ilk kez katıldığı İstanbul Okul Sporları Çim Hokeyi İl Birinciliği müsabakalarında çeşitli başarılar kazandı. Turnuvada Kız Çim Hokeyi Takımımız İstanbul Üçüncüsü, Erkek Çim Hokeyi Takımımız ise İstanbul Şampiyonu oldu. İlk kez katıldıkları bu turnuvada gösterdikleri başarıdan ötürü katılımcı tüm öğrencilerimizi ve Ferhat Yılmazoğulları hocamızı tebrik ediyoruz.

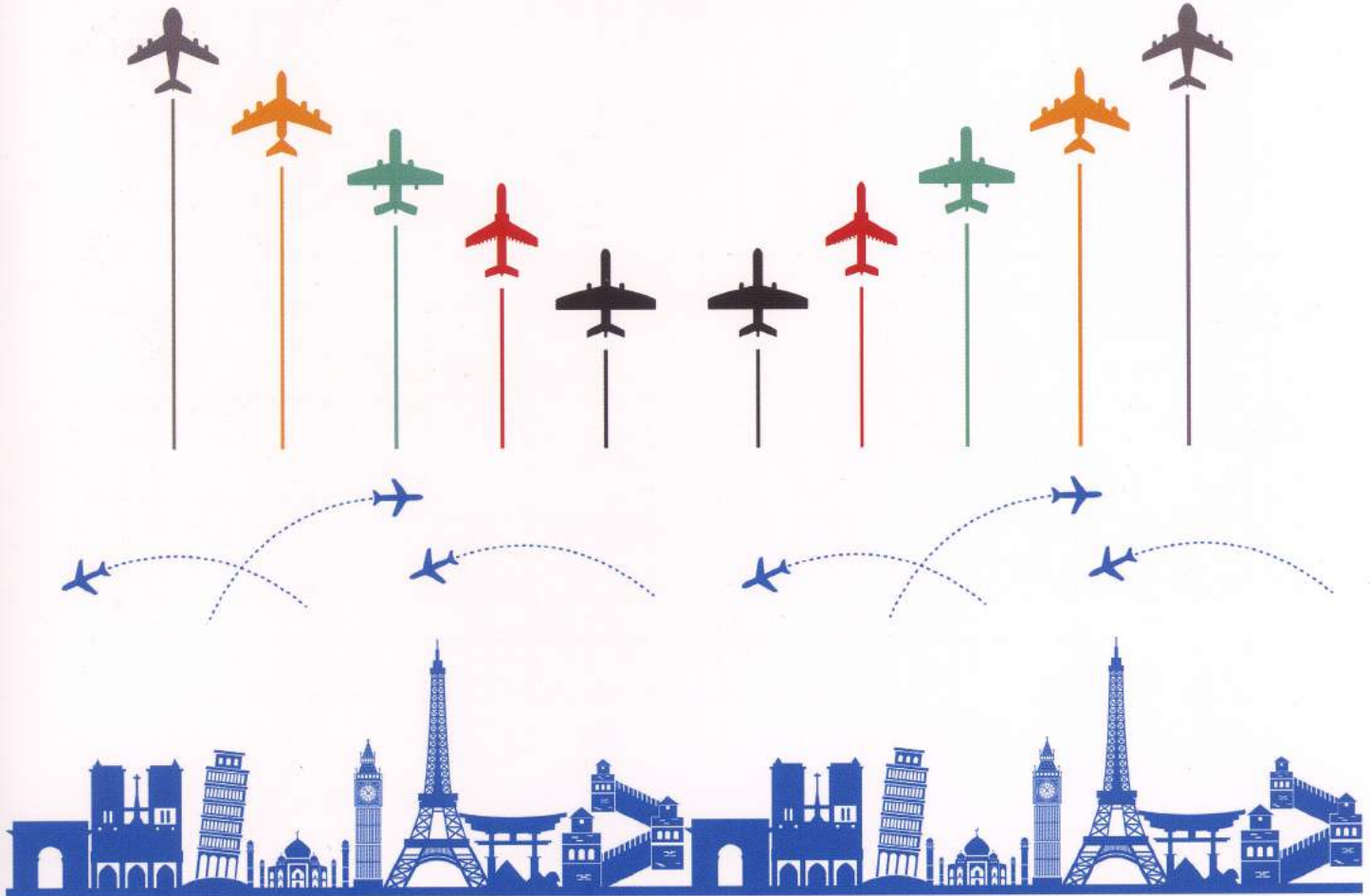
MESLEK ÖNERİSİ

AKLA GELMEYEN BİR MESLEK KONTROLÖRLÜK

Uçağa her bindiğimizde uzaktan dikkatimizi çeken siyah camlı kule binası o kadar gizemli görünür ki, merakımızı cezbeder. Acaba içeride neler oluyor; kaç kişi çalışıyor; o uçaklar nasıl idare ediliyor...vb. onlarca soru kafalarda gezinir. Fakat kuleye giriş validen izin almaya kadar uzun bir süreç gerektirdiğinden çoğumuz için sır olarak kalmaya devam eder. 2 saat çalışıp 2 saat mola veriyorlar.

Hava trafik kontrolörü olmanız için toplam 5 yıl eğitim verilen Eskişehir Anadolu Üniversitesi Hava Trafik Bölümü mezunu olmanız avantaj. Mezunlara, Atatürk Havalimanı'na geldiklerinde önce bir aylık sahaya uyum kursu veriliyor. Sonra kişi, hangi bölümde çalışacaksa oradaki esas çalışanların yanında asistanlık yapıyor. Bu dönemin ardından Ankara'dan gelen heyetin yaptığı Rate sınavına giriliyor. Üstelik bu sınava sadece bir defa girip kurtulamıyorsunuz çünkü her yıl bu sınav tekrar ediliyor. Yani tüm kule personeli her yıl önce sağlık raporu alıyor sonra da bu Rate sınavına giriyor; eğer kazanamazlarsa dereceleri ve maaşları düşüyor. Bir de 4 yıllık üniversite mezunu, iyi derecede İngilizce bilen, peltek olmayan, hızlı karar verme gibi kabiliyetleri olan kişiler KPSS sonuçlarına göre burada birçok testten geçtikten sonra işe başlayabiliyorlar. Kuledeki görevliler dört ayrı grup halinde çalışıyorlar. Kulede 10-12 kişi, yer ve yolda ise toplam 17 kişi var. Gündüz 13 saat, gece ise 11 saat çalışılıyor. Çalışma periyotları 2 saat çalışıp 2 saat dinlenme şeklinde. Hava kontrol sistemi şu an üç ana birimle çalışıyor; kule, bu meydana 7 mil yarıçapında, 1500 fit yüksekliğindeki alanda inen ve kalkan tüm uçaklardan sorumlu. Yaklaşma ofisi ise 30 mil yarıçapında ve 17 bin fit yüksekliğindeki alandan sorumlu. Bir de 17 bin fitten uzay boşluğuna kadar olan kısmı (unlimited) idare eden "yol kontrol ofisi" mevcut. Hepsinin sorumluluk sahaları ayrılmış, herkes kendi sahasındaki trafiği emniyetli, düzenli ve hızlı şekilde idare ediyor.

Pilotlar sadece hava trafik kontrolünün verdiği talimatı uygulamak zorunda, asla kafasına göre hareket edemiyor. O kadar ki pilot uçağın motorunu bile izinsiz çalıştırmıyor. Bu üç ana bölümün yanı sıra eğitim ünitesi ve psikoloji ünitesi de kule içinde hava kontrol dahilinde hizmet veriyor. Hava trafik kontrollüğü dünyanın en stresli mesleklerinden birisi hatta bu, ABD'de de yeni yapılan bir araştırmayla da sabitlenmiş ve "en stresli meslek" seçilmiş.

ՍԱՀԱԿԵԱՆ ՆՈՒՆԵԱՆ

Սահակեան Նունեան Վարժարան - Ö. Sahakyan Nunyan Ermeni İlkokulu - Ortaokulu - Lisesi

Marmara Caddesi No:47 K.M.Paşa / İstanbul

Tel.: 0212 585 01 95 - Fax: 0212 584 20 41 Lise Tel.: 0212 585 53 15 - Fax:0212 632 08 87

www.sahakyan-nunyan.k12.tr